

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2021

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2021

NOTE

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 20 septembrie 2022.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Sursa datelor statistice utilizate la realizarea graficelor și a tabelelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2021	5
1. Fluxul net de investiții străine directe	5
1.1. Structura fluxului net de ISD	5
1.2. Fluxul net de ISD detaliat pe domenii de activitate	7
2. Soldul investițiilor străine directe	8
2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice	10
Casetă 1. Intensitatea tehnologică a întreprinderilor ISD din industriile prelucrătoare	13
2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD	15
2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD	17
3. Tipuri de investiții străine directe	19
Casetă 2. Dimensiunea investițiilor marilor grupuri multinaționale la finalul anului 2021	22
4. Investițiile directe în străinătate ale României	23
5. Veniturile realizate din ISD	24
6. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	25
7. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	26
7.1. Comerțul internațional cu bunuri	26
7.2. Comerțul internațional cu servicii	27
ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	29
ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	31
Bibliografie	32
ANEXĂ	34
SECȚIUNE STATISTICĂ	35

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2021

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

În anul 2021, fluxul net de investiții străine directe (ISD) a continuat trendul pozitiv înregistrat în ultima parte a anului 2020. Deși starea de alertă impusă de autorități ca urmare a persistenței pandemiei cu virusul SARS-CoV-2 a continuat pe parcursul întregului an, investitorii străini s-au adaptat noilor condiții economice, deblocând proiectele de investiții suspendate la începutul anului 2020, ca răspuns la blocajul economic apărut în urma carantinei impuse de autorități, și inițiind proiecte noi. Investițiile în dezvoltarea activității din România au fost realizate atât sub forma profitului reinvestit, în situația în care societățile rezidente au înregistrat profit în anul 2021, cât și sub forma aportului la capital și a împrumuturilor intragrup.

Fluxul net de ISD a înregistrat nivelul de 8 940 milioane euro în anul 2021, de aproximativ trei ori mai mare față de anul precedent, evoluția indicatorului fiind similară valorii înregistrate la nivelul economiilor dezvoltate, potrivit Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare¹ (UNCTAD). Această valoare reprezintă, de altfel, a doua cea mai mare valoare a fluxului net de ISD înregistrată în România, după cea din anul 2008 (9 210 milioane euro).

1.1. Structura fluxului net de ISD

În structură, fluxul net de ISD a înregistrat următoarele valori:

- participațiile la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile cu investiție străină directă din România (întreprinderi ISD), în valoare de 6 747 milioane euro. Participațiile la capitalurile proprii sunt formate din aportul la capitalurile întreprinderilor ISD, în valoare de 2 165 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 4 582 milioane euro²;
- instrumentele de natura datoriei³ în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, având valoarea de 2 194 milioane euro.

Analiza în evoluție a componentelor fluxului net de ISD relevă următoarele:

- profitul reinvestit a avut o evoluție ascendentă în ultimii 10 ani; de la valori negative înregistrate în primii trei ani ai intervalului analizat, indicatorul a înregistrat valori

¹ *Global Investment Trend Monitor* No. 40, United Nations, disponibil la adresa: <https://unctad.org/webflyer/global-investment-trend-monitor-no-40>, UNCTAD, 2022.

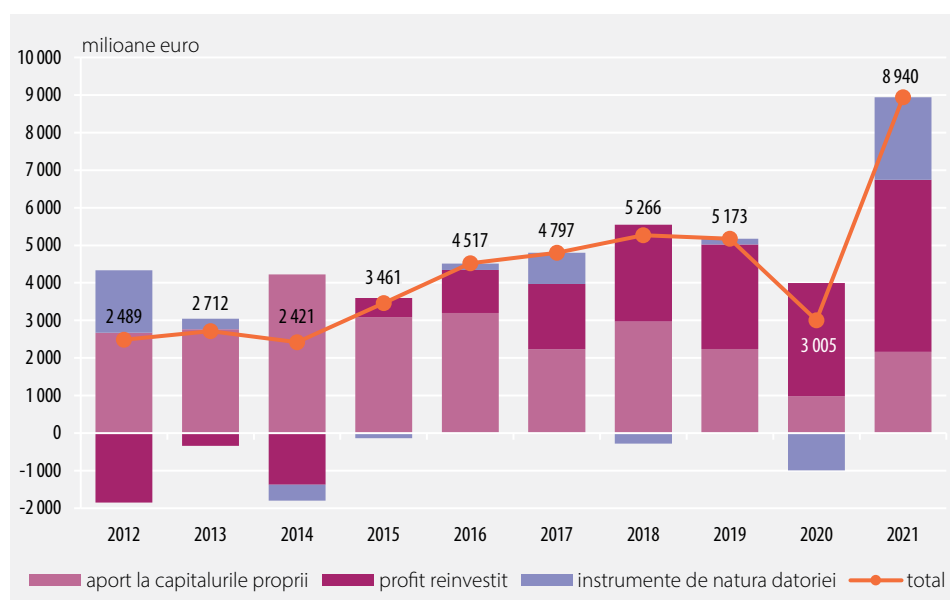
² Profitul reinvestit a fost determinat prin deducerea din profitul după impozitare aferent anului 2021, care revine investitorilor străini direcți din întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 11 008 milioane euro, a dividendelor aferente acestora în anul 2021, în valoare de 3 720 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD în 2021, în valoare de 2 705 milioane euro, care au fost atribuibile investitorilor străini direcți.

³ Datoriile nete către investitorii străini direcți și către societățile din grupul acestora (datorii minus creanțe).

pozitive începând cu anul 2015 (+510 milioane euro), ajungând la 4 582 milioane euro în anul 2021, în creștere cu 52 la sută față de 2020. Analiza seriilor de date relevă, pe de o parte, faptul că întreprinderile ISD și-au consolidat activitatea, înregistrând an de an profituri consistente, iar pe de altă parte, că acționarii investesc în continuare în dezvoltarea acestor societăți, având încredere în economia României, percepută ca un mediu propice pentru afaceri;

- instrumentele de natura datoriei, care au caracterul cel mai volatil dintre elementele de flux, au avut o contribuție fluctuantă la creșterea fluxului net de ISD. Astfel, valorile pozitive din primii doi ani ai intervalului analizat au alternat cu valori negative în anii următori, această succesiune continuând până în anul 2021 când a fost înregistrată valoarea maximă din intervalul analizat (2 194 milioane euro), după ce în anul anterior s-a înregistrat cea mai mare valoare negativă (-994 milioane euro);
- aportul la capitalurile proprii a avut valoarea cea mai mică dintre cele trei componente principale ale fluxului net de ISD. Evoluția descendentă aferentă acestui indicator este strâns corelată cu dinamica profitului reinvestit. Astfel, pe măsură ce profitul reinvestit în întreprinderile ISD a crescut, valoarea aportului la capital a scăzut, întrucât nevoia de finanțare a investițiilor străine a fost satisfăcută, în principal din profitul nedistribuit către acționari sub forma dividendelor. Totodată, scăderea aportului la capital este și consecința faptului că, în ultimii 10 ani, pierderile înregistrate de societățile ISD sunt în scădere continuă, nemaifiind necesară acoperirea lor prin aport de capital nou, dar și rezultatul unui volum scăzut al investițiilor *greenfield* realizate de investitorii care intră pentru prima dată pe piața din România (Tabelul 1 din Secțiunea statistică).

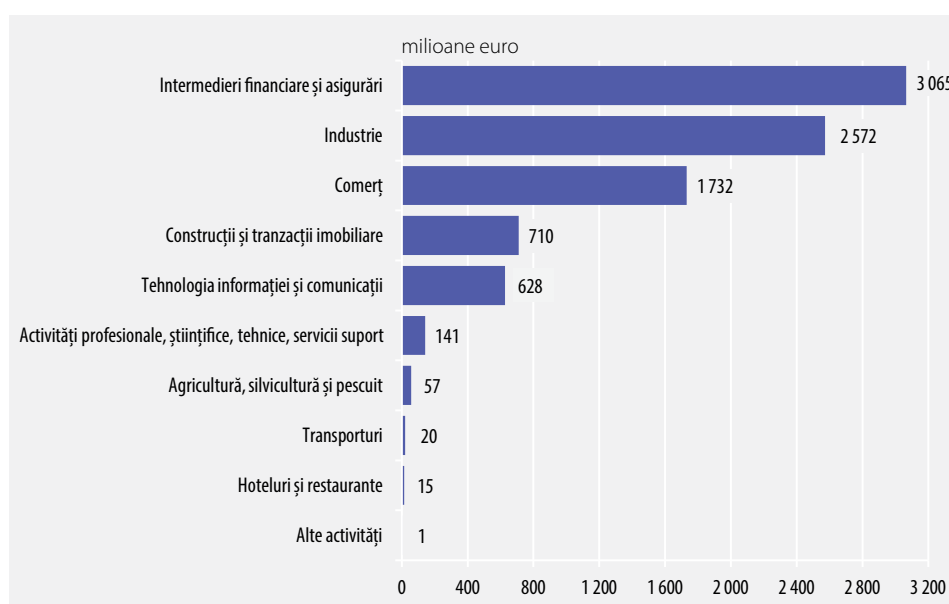
Grafic 1. Evoluția fluxului net de ISD pe componente în perioada 2012-2021

1.2. Fluxul net de ISD detaliat pe domenii de activitate

Fluxul net de ISD în anul 2021 a fost direcționat preponderent spre domeniile: intermediari financiare și asigurări (3 065 milioane euro), industrie (2 572 milioane euro) și comerț (1 732 milioane euro); în cadrul industriei, majoritatea investițiilor străine s-au realizat în industria prelucrătoare (2 531 milioane euro), principalele activități beneficiare de investiții străine directe fiind sectoarele metalurgie (584 milioane euro), prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice (520 milioane euro), mijloace de transport (450 milioane euro) și fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice (332 milioane euro).

Grafic 2. Fluxul net de ISD detaliat pe principalele activități economice

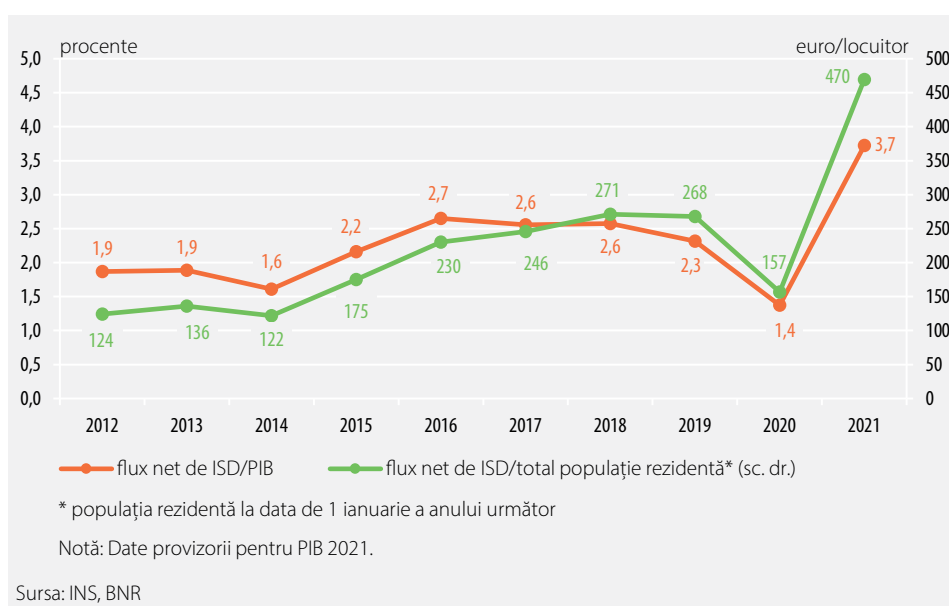

Analiza fluxului net de ISD pe domenii de activitate evidențiază următoarele:

- cel mai mare aport la capitalurile proprii s-a înregistrat în ramura intermediari financiare și asigurări (1 034 milioane euro), urmată de ramurile construcții și tranzacții imobiliare (419 milioane euro) și industrie (239 milioane euro);
- profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în sectorul comerț (1 411 milioane euro), urmat de industria prelucrătoare (1 319 milioane euro) și intermediari financiare și asigurări (1 201 milioane euro, în principal ca urmare a instituirii restricțiilor privind distribuția de dividende impuse de autoritatea de supraveghere a instituțiilor de credit și instituțiilor financiare nebancale, pentru ca acestea să poată dispune de resursele de capital necesare gestionării impactului pandemiei asupra economiei);
- în ceea ce privește instrumentele de natura datoriei, principalele domenii de activitate care au atras investiții străine sub forma împrumuturilor au fost industria prelucrătoare (1 088 milioane euro), intermediari financiare și asigurări (830 milioane euro) și tehnologia informației și comunicații (296 milioane euro) (Tabelul 2 din Secțiunea statistică).

Creșterea exponențială a fluxului net de ISD în anul 2021, comparativ cu 2020, a influențat pozitiv și evoluția indicatorilor care exprimă ponderea fluxului net de ISD în produsul intern brut, respectiv în totalul populației rezidente. Acești indicatori permit realizarea de comparații la nivel internațional privind globalizarea economiei rezidente prin intermediul investițiilor străine directe.⁴ Astfel, raportul flux net de ISD/PIB a înregistrat valoarea de 3,7 la sută, comparativ cu 1,4 la sută în anul 2020 (creștere de 2,6 ori); raportat la totalul populației rezidente, fluxul net de ISD a înregistrat valoarea de 470 euro/locuitor, de trei ori mai mare față de anul 2020 (Tabelul 3 din Secțiunea statistică).

Grafic 3. Evoluția fluxului net de ISD/PIB, respectiv a fluxului net de ISD/total populație rezidentă

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

La 31 decembrie 2021, soldul total al ISD a înregistrat nivelul de 100 288 milioane euro⁵. Triplarea valorii fluxului net de ISD în anul 2021, comparativ cu 2020, ca efect, în principal, al recuperării economice postpandemie, a determinat atingerea de către soldul total al ISD a pragului de 100 miliarde euro. În dinamică, acest indicator a înregistrat o creștere de 10,5 la sută comparativ cu anul 2020, semnificativ mai mare față de creșterea aferentă anului precedent, de numai 2,8 la sută.

⁴ *Manualul Benchmark Definition of FDI*, ediția a IV-a, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Capitolul 2.5.2. Indicatori ai globalizării legați de investițiile străine directe.

⁵ Acest rezultat a fost determinat prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din: reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului de schimb, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, modificarea valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, precum și din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale, din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare etc.

În structură, soldul total al ISD la 31 decembrie 2021 se prezintă astfel:

- capitaluri proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) în valoare de 70 257 milioane euro, reprezentând 70,1 la sută din soldul total al ISD⁶;
- instrumente de natura datoriei în valoare de 30 031 milioane euro, reprezentând 29,9 la sută⁷. Detalierea acestei poziții relevă faptul că datoriile brute ale societăților ISD față de investitorii direcți și societățile din grupul din care fac parte sunt în valoare de 40 891 milioane euro, în timp ce creanțele societăților ISD asupra acestora reprezintă 10 860 milioane euro.

Tabel 1. Instrumentele de natura datoriei în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora, sold la 31 decembrie 2021

milioane euro	
Instrumente de natura datoriei	Valoare
Datorii nete	30 031
Datorii	40 891
Datorii financiare	31 312
Datorii comerciale	9 178
Alte sume de plătit	401
Creanțe	10 860
Creanțe financiare	4 247
Creanțe comerciale	6 508
Alte sume de primit	105

Analiza în dinamică a componentelor soldului ISD relevă faptul că, în raport cu anul anterior, capitalurile proprii au înregistrat o creștere de 9,9 la sută, în timp ce instrumentele de natura datoriei au crescut cu 12,0 la sută. Față de primul an al decadei analizate, soldul total al ISD a crescut cu 73,4 la sută, capitalurile proprii înregistrând un ritm de creștere mai ridicat (78,3 la sută) față de instrumentele de natura datoriei (62,7 la sută) (Tabelul 5 din Secțiunea statistică).

Soldul ISD raportat la produsul intern brut în anul 2021 a înregistrat valoarea de 41,8 la sută, în creștere cu 0,2 puncte procentuale față de anul precedent.

Raportat la totalul populației rezidente, soldul ISD a înregistrat valoarea de 5 268 euro/locuitor, în creștere cu 537 euro față de anul 2020 (+11,3 la sută).

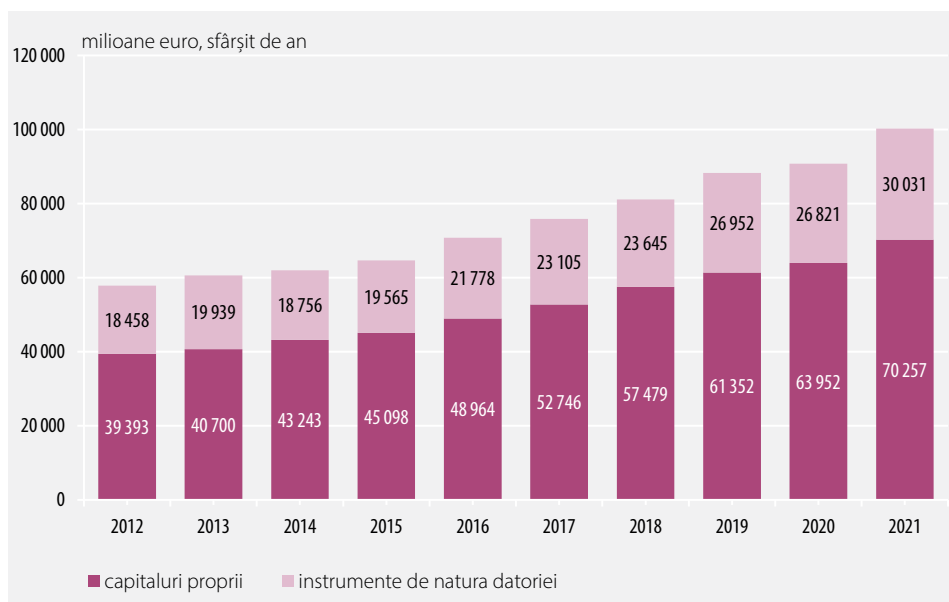
De menționat că, în ultimii 10 ani, valoarea indicatorului sold ISD/locuitor a avut o evoluție ascendentă, determinată de majorarea anuală a soldului ISD, în condițiile diminuării nivelului populației. În aceeași perioadă, valoarea indicatorului

⁶ Întreprinderile ISD listate au avut o pondere de doar 7,6 la sută în capitalurile proprii totale ISD. Aceste societăți au înregistrat, în ansamblu, datorită modificării cotațiilor la bursă, o creștere a valorii capitalurilor proprii de 21 la sută în cursul anului 2021 față de o scădere de 14 la sută în 2020.

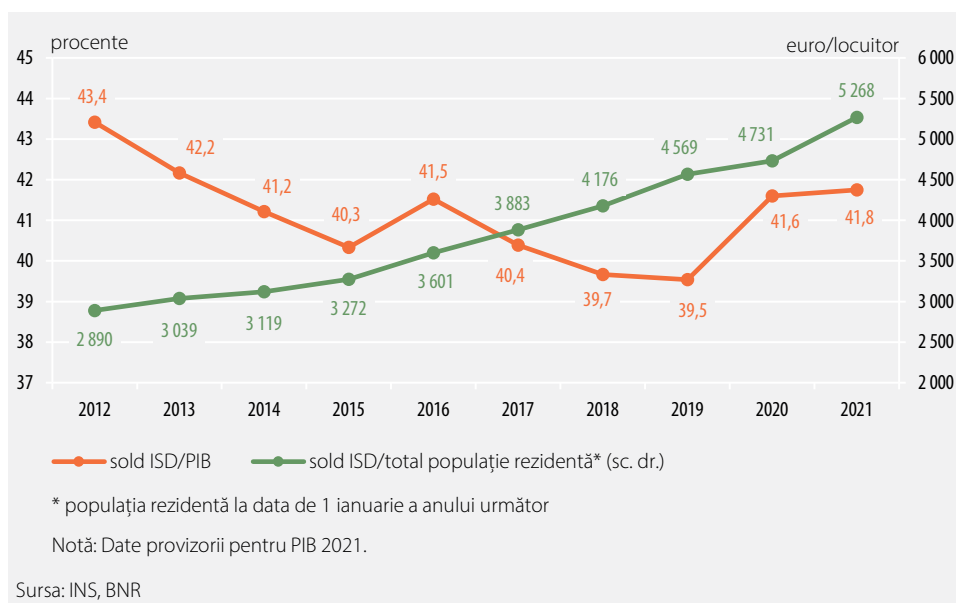
⁷ Soldul instrumentelor de natura datoriei este determinat ca diferență între soldul datoriilor întreprinderilor ISD față de investitorii străini direcți, inclusiv față de societățile nerezidente din grup și soldul creanțelor întreprinderilor ISD asupra investitorilor străini direcți și a societăților nerezidente din grup.

sold ISD/ PIB a avut o evoluție oscilantă, cauzată de înregistrarea unor ritmuri de creștere diferite ale soldului ISD comparativ cu valoarea PIB.

Grafic 4. Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2012-2021

Grafic 5. Evoluția soldului ISD/PIB, respectiv a soldului ISD/total populație rezidentă

2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice⁸

Din punct de vedere al orientării pe activități economice, 38,9 la sută din soldul total al ISD este localizat în industrie, cu precădere în industria prelucrătoare (30,0 la sută

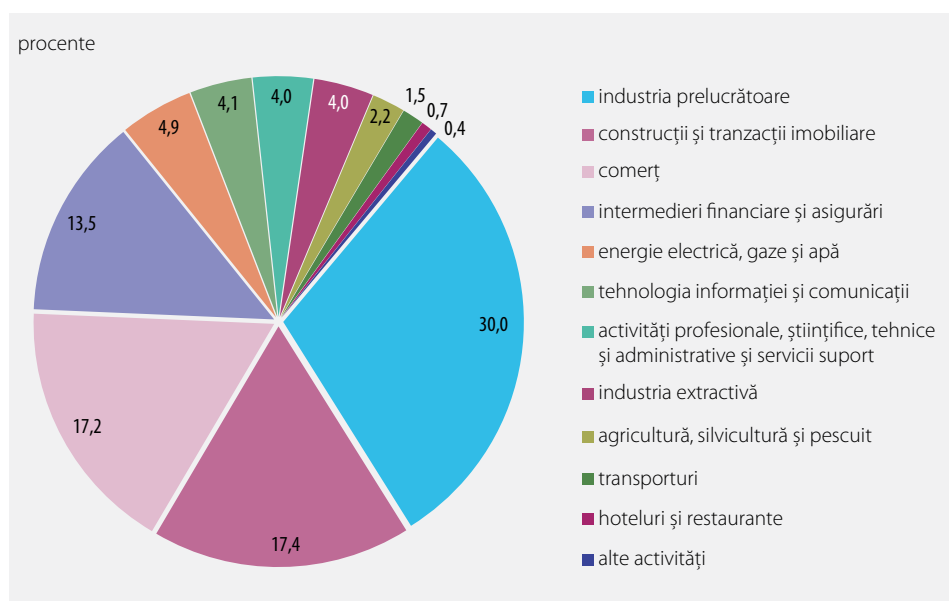
⁸ Repartizarea pe activități economice s-a realizat în funcție de obiectul principal de activitate al întreprinderilor ISD, potrivit CAEN Rev. 2.

din soldul total ISD). Alte activități economice care au atras investiții străine directe semnificative sunt construcții și tranzacții imobiliare (reprezentând 17,4 la sută din soldul total ISD), comerț (17,2 la sută) și intermediari financiare și asigurări (13,5 la sută).

Evoluția soldului ISD pe principalele sectoare de activitate evidențiază următoarele:

- comparativ cu anul 2020, soldul ISD a înregistrat creșteri importante în sectoarele industrie (3 318 milioane euro, +9,3 la sută), intermediari financiare și asigurări (2 834 milioane euro, +26,4 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (2 082 milioane euro, +13,6 la sută) și comerț (1 585 milioane euro, +10,1 la sută);
- ponderea soldului ISD din industrie în total sold ISD s-a diminuat și în anul 2021 (-0,4 puncte procentuale), datorită creșterii semnificative a investițiilor străine în alte domenii, în special în comerț, construcții și tranzacții imobiliare și intermediari financiare și asigurări (Tabelul 7 din Secțiunea statistică);
- ponderea soldului ISD din sectorul *non-tradables*⁹ în totalul soldului ISD a crescut în perioada analizată de la 40,1 la sută la 49,3 la sută, determinând, în consecință, diminuarea cotei sectorului *tradables*¹⁰.

Grafic 6. Contribuția sectoarelor de activitate la soldul total ISD la 31 decembrie 2021

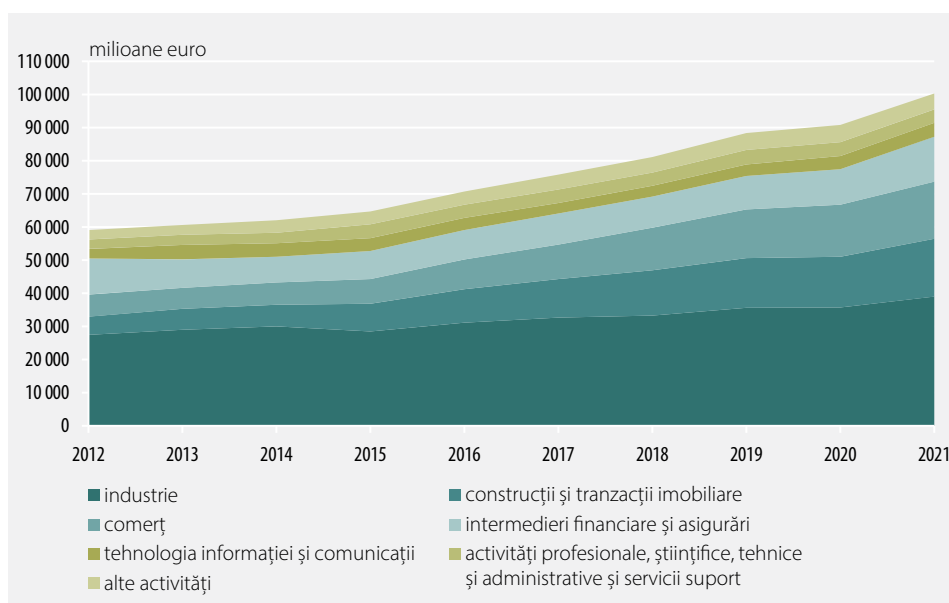
În ceea ce privește structura soldului ISD din industria prelucrătoare, care reprezintă domeniul de activitate care a atras cel mai ridicat volum de investiții străine directe, componenta care a înregistrat ponderea cea mai mare a fost prelucrare țitei, produse

⁹ Sectorul *non-tradables* (necomercializabile) include activitățile care, în general, nu generează producție pentru export, respectiv: comerț, construcții și tranzacții imobiliare, intermediari financiare și asigurări, hoteluri și restaurante și alte asemenea.

¹⁰ Sectorul *tradables* (comercializabile) include următoarele activități generatoare de producție pentru export: agricultură, industrie, activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport, tehnologia informației și comunicații, transporturi.

chimice, cauciuc și mase plastice (23,3 la sută din totalul soldului ISD atras de industria prelucrătoare), care a devansat componenta industria mijloacelor de transport (22,5 la sută). La distanță semnificativă se situează domeniile metalurgie (10,8 la sută) și alimente, băuturi și tutun (10,7 la sută) (Tabelul 7 din Secțiunea statistică).

Grafic 7. Evoluția soldului total al ISD detaliat pe sectoare de activitate

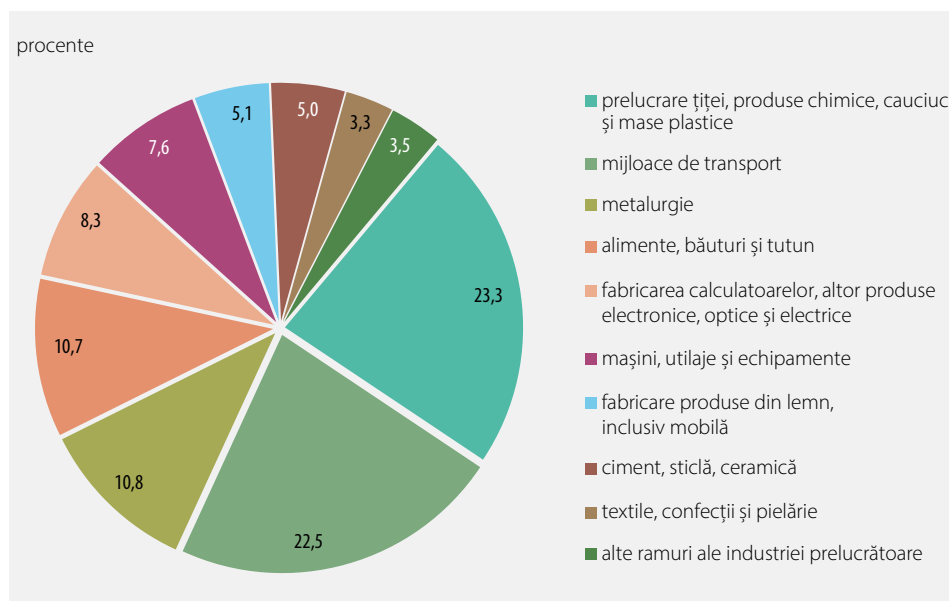
În contextul preocupărilor globale pentru o dezvoltare durabilă, prezintă importanță identificarea domeniilor de activitate care înregistrează o dependență ridicată a cifrei de afaceri de valoarea cheltuielilor cu consumul de energie și apă. Analiza acestor cheltuieli în totalul cifrei de afaceri aferente întreprinderilor ISD din România a evidențiat faptul că, pe parcursul anului 2021, sectoarele de activitate care înregistrează cel mai ridicat nivel al consumului de resurse energetice și de apă (exprimate prin prisma cheltuielilor) au fost metalurgia, din cadrul industriei prelucrătoare, urmată de industria extractivă și de construcții și tranzacții imobiliare.

Având în vedere previziunile de creștere a costurilor aferente consumului de energie și apă, este importantă analiza fluxurilor și soldurilor ISD din perspectiva domeniilor de activitate care înregistrează consumuri semnificative de apă și energie.

Astfel, analiza fluxului net de ISD detaliat pe activități economice relevă faptul că, în anul 2021, ponderea componentei metalurgie în totalul fluxului ISD a fost de 6,5 la sută, a industriei extractive de -1,7 la sută (flux negativ de ISD) și a construcțiilor și tranzacțiilor imobiliare de 7,9 la sută. De asemenea, la finalul anului 2021, ponderile acestor domenii de activitate în soldul total al ISD au fost de 3,2 la sută pentru metalurgie, 4,0 la sută pentru industria extractivă și de 17,4 la sută pentru construcții și tranzacții imobiliare.¹¹

¹¹ Consumul de energie și apă al societăților poate varia de la o perioadă la alta, în funcție de progresul tehnologic atins în cadrul activității economice, de volumul cifrei de afaceri, respectiv de prețurile aferente energiei și apei consumate.

Grafic 8. Contribuția principalelor ramuri de activitate în soldul ISD înregistrat de industria prelucrătoare

Caseta 1. Intensitatea tehnologică¹² a întreprinderilor ISD din industriile prelucrătoare

În contextul globalizării economice, dezvoltarea tehnologică a industriilor constituie un factor-cheie care stimulează extinderea mediului de afaceri. Companiile care activează în sectoare intensive din punct de vedere tehnologic prezintă un grad ridicat de inovare, dobândesc acces la noi piețe, utilizează în mod eficient factorii de producție și, în general, au capacitatea de a atrage și de a menține un nivel ridicat al forței de muncă¹³.

Eurostat realizează o clasificare a industriilor prelucrătoare în funcție de intensitatea tehnologică și codurile corespunzătoare activităților din economia națională (CAEN Rev. 2) în patru categorii, respectiv industrii cu nivel tehnologic: (i) ridicat (*high-technology*), (ii) mediu spre înalt (*medium-high-technology*), (iii) mediu spre redus (*medium-low-technology*) și (iv) redus (*low-technology*)¹⁴.

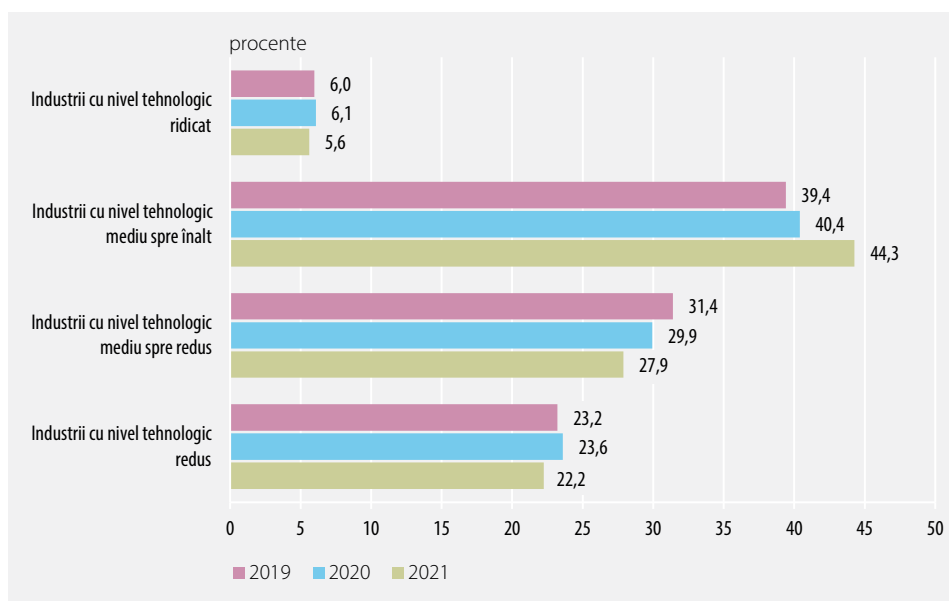
Analiza soldului ISD din industria prelucrătoare în perioada 2019-2021 în funcție de intensitatea tehnologică a sectoarelor de activitate, astfel cum au fost clasificate de Eurostat, relevă faptul că industriile cu nivel tehnologic ridicat au cea mai mică pondere.

¹² Intensitatea tehnologică este definită ca nivelul de cunoștințe încorporat în produsele companiilor din fiecare sector industrial, măsurat ca raport între nivelul mediu al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare și veniturile întreprinderii.

¹³ Rončević, B. – „Cultural political economy of Europe 2020: Jean Monnet Chair CPE 2020 and its impact”, *Research in Social Change*, Vol. 11, No. 2, 2019, pp. 5-13 și Makarović, M., Šušteršič, J., Rončević, B. – „Is Europe 2020 set to fail? The cultural political economy of the EU grand strategies”, *European planning studies*, Vol. 22 No. 3, 2014, pp. 610-626.

¹⁴ Informații cu privire la componența acestor categorii sunt disponibile în Anexă.

Grafic A. Structura întreprinderilor ISD din industria prelucrătoare în funcție de intensitatea tehnologică în perioada 2019-2021

La finalul anului 2021, activitățile care înregistrează cea mai semnificativă proporție în soldul ISD din industria prelucrătoare fac parte din categoria industriei cu nivel tehnologic mediu spre înalt¹⁵, reprezentând 44,3 la sută din soldul ISD aferent industriei prelucrătoare (13 311 milioane euro), în creștere cu 3,9 puncte procentuale față de anul precedent și cu 4,9 puncte procentuale față de 2019.

La sfârșitul anului 2021, investițiile străine directe în industrii cu nivel tehnologic peste medie au reprezentat 49,9 la sută din soldul ISD din industria prelucrătoare, în creștere cu 3,4 puncte procentuale față de anul 2020, respectiv 4,5 puncte procentuale față de anul 2019.

În ceea ce privește industriile cu nivel tehnologic sub media industriei prelucrătoare, categoria industriei cu nivel tehnologic mediu spre redus¹⁶ a înregistrat o pondere de 27,9 la sută (8 382 milioane euro) în soldul ISD din industria prelucrătoare, în scădere de la 29,9 la sută în anul 2020, iar categoria industriei cu nivel tehnologic redus¹⁷ a reprezentat 23,2 la sută (6 683 milioane euro) din valoarea aceluiași indicator, de asemenea, în scădere, față de anul 2020 (de la 23,6 la sută).

Întreprinderile ISD clasificate pe cele patru categorii de industrii prezentate anterior au fost analizate și prin raportare la definiția Eurostat a entităților cu creștere rapidă (*high-growth enterprises – growth by 10 percent or more*)¹⁸.

¹⁵ Precum fabricarea substanțelor și a produselor chimice; fabricarea echipamentelor electrice; fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor etc.

¹⁶ Precum fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice; industria metalurgică; repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor etc.

¹⁷ Precum industria alimentară; fabricarea băuturilor; fabricarea produselor textile etc.

¹⁸ Conform Eurostat, entitățile cu creștere rapidă sunt acele companii cu minimum 10 salariați la debutul perioadei analizate, care au înregistrat o creștere anuală de minimum 10 la sută a numărului mediu de salariați pe o perioadă de trei ani consecutivi https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:High-growth_enterprise.

Tabel A. Structura întreprinderilor ISD cu creștere rapidă în funcție de intensitatea tehnologică

			milioane euro
Categorie	Total sold ISD	Soldul ISD aferent entităților cu creștere rapidă	Pondere (%)
Industrii cu nivel tehnologic ridicat	1 688	314	18,6
Industrii cu nivel tehnologic mediu spre înalt	13 311	144	1,1
Industrii cu nivel tehnologic mediu spre redus	8 382	68	0,8
Industrii cu nivel tehnologic redus	6 683	49	0,7

Astfel, din datele prezentate în Tabelul A rezultă că:

- valoarea cea mai ridicată a soldului ISD aferent entităților cu creștere rapidă este înregistrată de societățile care operează în industrii cu nivel tehnologic ridicat (314 milioane euro), acestea reprezentând 18,6 la sută din soldul ISD al categoriei. Întrucât principala provocare pentru antreprenori nu este înființarea unei afaceri, ci mai degrabă dezvoltarea acesteia¹⁹, rezultatul obținut în urma acestei analize oferă indicii cu privire la scalabilitatea²⁰ firmelor din industriile cu nivel tehnologic ridicat. Astfel de entități au capacitatea de a se adapta cu ușurință la cerințele pieței în contextul unei eventuale creșteri accelerate a cererii pentru produsele pe care le comercializează, precum și de a crește volumul cifrei de afaceri realizate într-un ritm mai accelerat decât cel al cheltuielilor de exploatare. Totodată, scalabilitatea entităților cu creștere rapidă poate genera și alte efecte pozitive, precum dezvoltarea domeniilor de activitate conexe sau dobândirea de noi cunoștințe de specialitate de către angajații din industriile cu nivel tehnologic ridicat. Aceste rezultate pot conduce la stimularea creșterii productivității la nivelul unor sectoare economice sau regiuni²¹;
- la polul opus, valoarea cea mai redusă a soldului ISD corespunzător entităților cu creștere rapidă a fost identificată în rândul industriilor cu nivel tehnologic redus (49 milioane euro) și constituie 0,7 la sută din soldul ISD al acestei ramuri.

2.2. Repartizarea teritorială a soldului ISD

2.2.1. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare²²

Volumul cel mai ridicat de ISD a fost atras de regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI – ILFOV (sold la 31 decembrie 2021 în valoare de 62 694 milioane euro, reprezentând 62,5 la sută din totalul soldului ISD), urmată de regiunea CENTRU (8 774 milioane euro, 8,7 la sută) și de regiunea VEST (7 494 milioane euro, 7,5 la sută). În contrast, cele mai scăzute

¹⁹ Carucci, R. – „Midsize companies should not confuse growth with scaling”, *Harvard Business Review*, Vol. 94 No. 4, 2016, pp. 1-5.

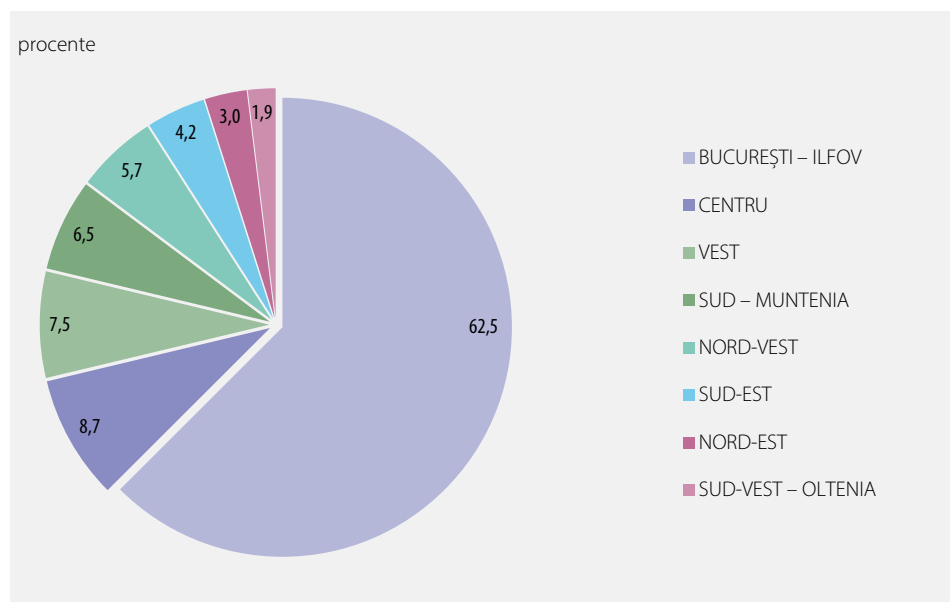
²⁰ Capacitatea acestora de a crește rapid fără a fi împiedicate de constrângerile impuse de structura lor.

²¹ Du, J., Temouri, Y. – „High-growth firms and productivity: evidence from the United Kingdom”, *Small Business Economics*, Vol. 44, No. 1, 2015, pp. 123-143.

²² ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor ISD, care nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

valori ale investițiilor străine se regăesc în regiunea NORD-EST (2 969 milioane euro) și în regiunea SUD-VEST – OLTENIA (1 949 milioane euro) (Tabelul 9 din Secțiunea statistică).

Grafic 9. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului total ISD

2.2.2. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

Întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice²³ au fost cercetate exhaustiv în cadrul cercetării statistice pentru determinarea ISD. Acestea dețin o pondere de 96,5 la sută din soldul total al ISD²⁴, având valoarea de 96 821 milioane euro.

Repartiția pe județe a investițiilor străine directe în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice relevă faptul că Municipiul București a atras, până la sfârșitul anului 2021, un volum de 54 326 milioane euro, reprezentând 56,1 la sută din totalul soldului ISD în aceste categorii de întreprinderi, urmat de județele Ilfov, 6 592 milioane euro, și Timiș, 4 788 milioane euro. Investiții semnificative au mai atras județele Prahova, 3 029 milioane euro, Brașov, 2 621 milioane euro, și Cluj, 2 326 milioane euro.

Analiza ritmului de creștere a soldului investițiilor străine în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice în perioada 2013-2021 evidențiază faptul

²³ Întreprinderile ISD având sub 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de minimum 15 milioane lei, precum și cele pentru care există informații că înregistrează fluxuri/solduri ISD semnificative. A se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la finalul acestei lucrări.

²⁴ Restul societăților din baza de sondaj au fost cercetate prin eșantionare, selecția realizându-se la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză, rezultatele obținute de la aceste societăți sunt reprezentative numai la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare. Mai multe detalii se regăesc în Secțiunea „Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe”.

că acestea au crescut de 24 de ori în Maramureș și de peste 4 ori în județul Covasna (Tabelul 10 din Secțiunea statistică).

2.3. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD

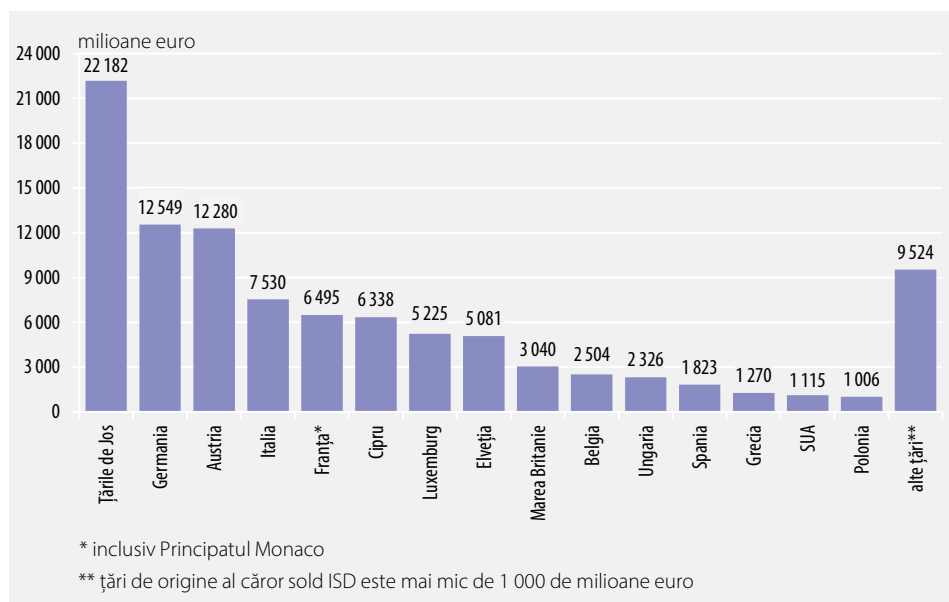
2.3.1. Repartizarea pe baza principiului țara investitorului imediat²⁵

Primele țări clasate în funcție de soldul total al ISD deținut la 31 decembrie 2021 în întreprinderile din România sunt: Țările de Jos (22,1 la sută din soldul total ISD), Germania (12,5 la sută), Austria (12,2 la sută), Italia (7,5 la sută), Franța (6,5 la sută) și Cipru (6,3 la sută). Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului direct a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor ISD din România (Tabelul 11 din Secțiunea statistică).

Comparativ cu anul 2020, primele șase țări își mențin poziția în ierarhie în funcție de volumul soldului ISD deținut. Dintre acestea, Italia a înregistrat o scădere cu 1,6 la sută a soldului ISD, în timp ce celelalte cinci țări au înregistrat creșteri între 10,9 la sută (Țările de Jos) și 16,4 la sută (Cipru).

Analiza datelor relevă gradul mare de concentrare a investițiilor. Astfel, primele cinci țări contribuie cu peste 60 la sută la totalul soldului ISD, iar grupul primelor 10 țări cumulează 83,0 la sută.

Grafic 10. Repartizarea pe țări de origine a soldului total ISD la 31 decembrie 2021, potrivit principiului țara investitorului imediat

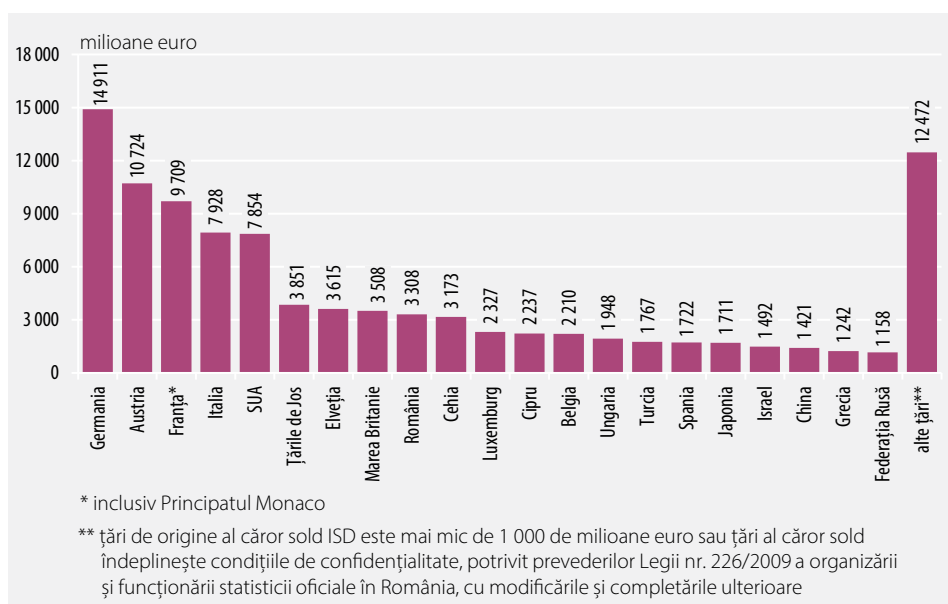
²⁵ Potrivit acestui principiu (*Immediate Country Basis*), țara de proveniență a investiției este considerată țara investitorului care deține în mod direct participațiile la capitalul social al întreprinderii rezidente.

2.3.2. Repartizarea pe baza principiului țara investitorului final²⁶

În ceea ce privește repartizarea pe țări de origine a soldului ISD în funcție de țara investitorului final, Germania continuă să dețină, direct sau prin intermediul unor filiale din țări intermediare, prima poziție în rândul țărilor care au investit în România, cu un sold total de 14 911 milioane euro²⁷ (14,9 la sută din totalul soldului ISD), urmată de Austria (10,7 la sută), Franța (9,7 la sută), Italia (7,9 la sută), Statele Unite ale Americii (7,8 la sută) și Țările de Jos (3,8 la sută). Clasamentul primelor șase țări, în funcție de acest principiu, a rămas neschimbat comparativ cu anul 2020 (Tabelul 12 din Secțiunea statistică).

Similar repartizării soldului ISD pe țări de origine a investitorului imediat și în cazul detalierei conform principiului țara investitorului final se remarcă un grad ridicat de concentrare a investițiilor. Astfel, țările care ocupă primele cinci poziții în clasamentul investitorilor finali contribuie în proporție de peste 50 la sută la soldul ISD, iar grupul primelor 10 țări cumulează aproximativ 68 la sută din totalul aceluiași indicator.

Grafic 11. Repartizarea pe țări de origine a soldului total al ISD la 31 decembrie 2021, potrivit principiului țara investitorului final

În rândul țărilor de rezidență a investitorilor finali cu volum ridicat de ISD se numără și România, cu un sold total ISD de 3 308 milioane euro. Aceasta se explică atât prin investițiile străine directe pe care rezidenții le-au realizat în România prin intermediul unor filiale înregistrate în străinătate (fenomenul de *round tripping*²⁸), cât și prin specificul metodologiei utilizate pentru elaborarea acestor statistici (abordarea

²⁶ Țara investitorului final reprezintă țara de rezidență a entității aflate în vârful lanțului de proprietate din cadrul unui grup de societăți, care nu este controlată de nicio altă entitate (*Ultimate Investing Country*).

²⁷ La elaborarea acestor statistici s-a utilizat abordarea bazată pe control, potrivit căreia întreaga investiție străină dintr-o societate ISD este atribuită entității care controlează respectiva entitate.

²⁸ *Round tripping* – direcționarea în străinătate a unor fonduri locale și reîntoarcerea ulterioară a acestora în economia rezidentă sub formă de investiții străine directe.

bazată pe control), potrivit căreia investiția străină dintr-o societate este atribuită în integralitate investitorului care deține controlul asupra societății (în cazul societăților ISD în care investitorii străini nu dețin controlul acestora, având sub 50 la sută din drepturile de vot, volumul investiției străine este atribuit României, care este țara investitorului rezident majoritar).

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Investițiile noi într-o societate pot fi clasificate, în funcție de destinația investiției, în următoarele categorii: (i) investiții pentru înființarea unei întreprinderi noi, denumite investiții *greenfield*; (ii) investiții pentru achiziția sau fuziunea cu o întreprindere rezidentă existentă; (iii) investiții în dezvoltarea unei întreprinderi, prin aport nou de capital; (iv) investiții pentru restructurarea unei întreprinderi, ale cărei produse sau servicii nu mai sunt competitive, întreprinderea respectivă înregistrând pierderi. Cunoașterea în structură a valorii investițiilor străine directe în funcție de tipul investiției oferă posibilitatea identificării impactului acestora asupra economiei rezidente.

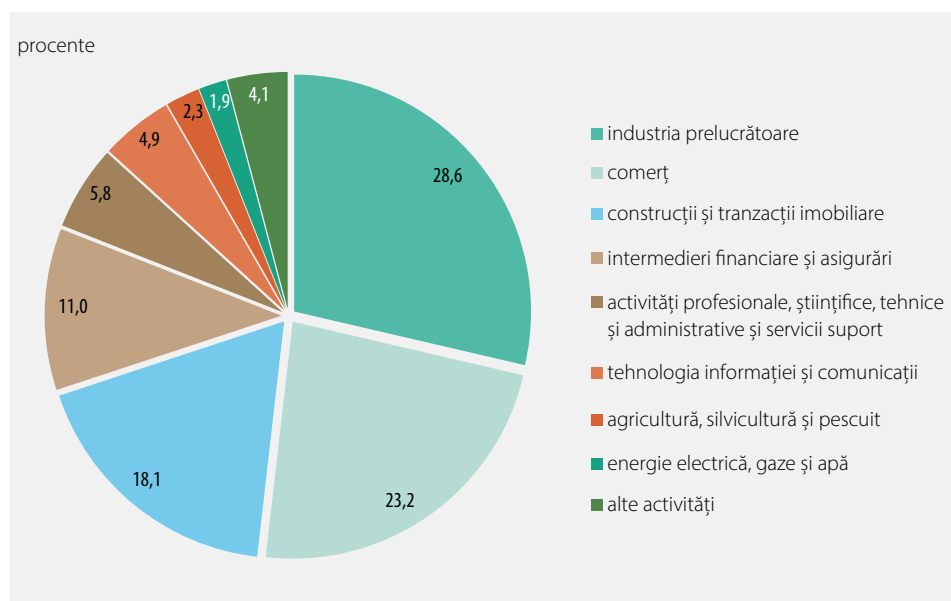
Analiza aportului la capitalurile proprii ale întreprinderilor ISD, în anul 2021, în valoare de 2 165 milioane euro, în funcție de cele patru tipuri de investiții, relevă următoarele:

- categoria restructurări de întreprinderi a reprezentat principalul beneficiar al investițiilor străine primite prin aport la capitalurile proprii, cu un flux net de 1 290 milioane euro, iar categoria dezvoltare de întreprinderi a înregistrat valoarea de 437 milioane euro;
- investițiile *greenfield*, deși reduse ca pondere în total, au înregistrat în acest an o valoare mai mare comparativ cu anii anteriori, respectiv 391 milioane euro, față de 23 de milioane euro în anul 2020;
- investițiile din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un flux de 46 milioane euro, față de 42 milioane euro în anul 2020.

În ceea ce privește soldul total al ISD la sfârșitul anului 2021, analiza datelor a vizat detalierea în două categorii: *greenfield*, respectiv fuziuni și achiziții; întreprinderile înființate prin investiții *greenfield* au înregistrat 64,5 la sută din totalul soldului ISD, reprezentând 64 660 milioane euro. Acest aspect confirmă angajamentul de durată al investitorilor străini în economia României.

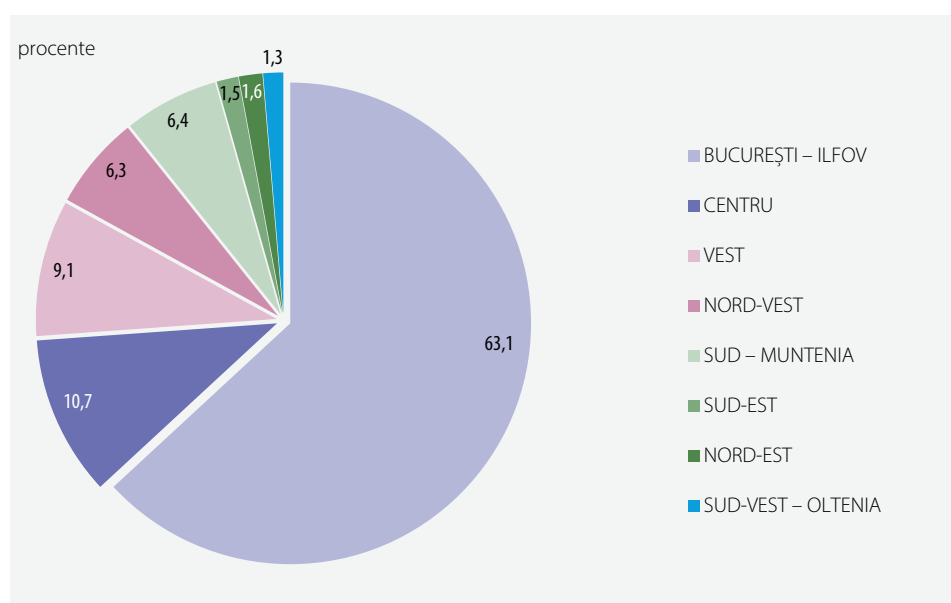
Din punct de vedere al repartizării soldului ISD pe principalele activități economice, investițiile străine directe în întreprinderi *greenfield* s-au orientat, cu precădere, spre industria prelucrătoare (28,6 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*, în creștere de la 27,8 la sută în anul 2020). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: comerț (23,2 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (18,1 la sută), respectiv intermediari financiare și asigurări (11,0 la sută).

Grafic 12. Distribuția pe sectoare de activitate a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

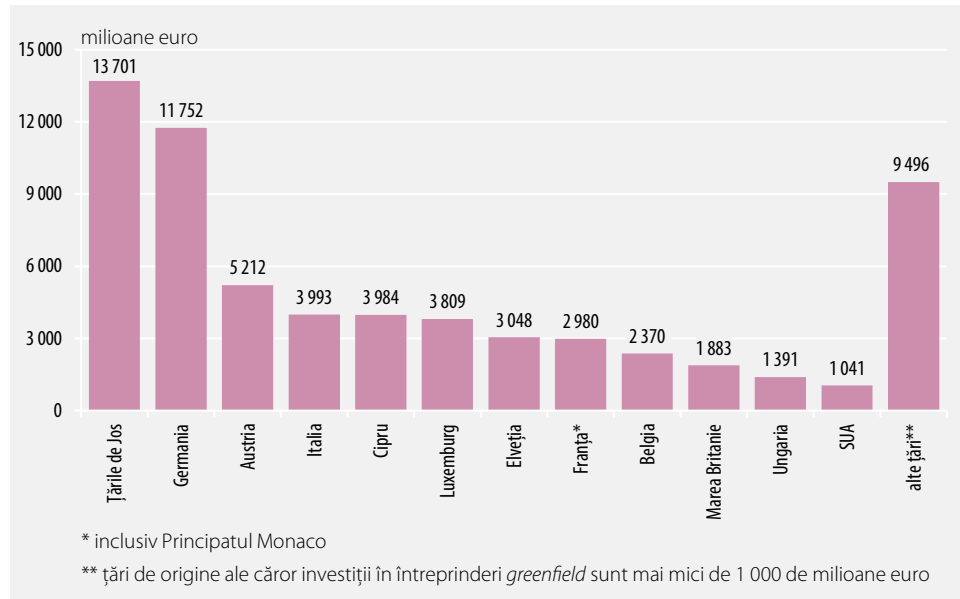
Distribuția soldului ISD în întreprinderi *greenfield* în funcție de regiunea de dezvoltare în care au sediul întreprinderile relevă faptul că ponderea cea mai ridicată o dețin, urmând tendința în ansamblul ISD, investițiile străine directe din regiunea BUCUREȘTI – ILFOV (63,1 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*), urmată de regiunile CENTRU cu 10,7 la sută, VEST cu 9,1 la sută și NORD-VEST cu 6,3 la sută din soldul total ISD în întreprinderi *greenfield*.

Grafic 13. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

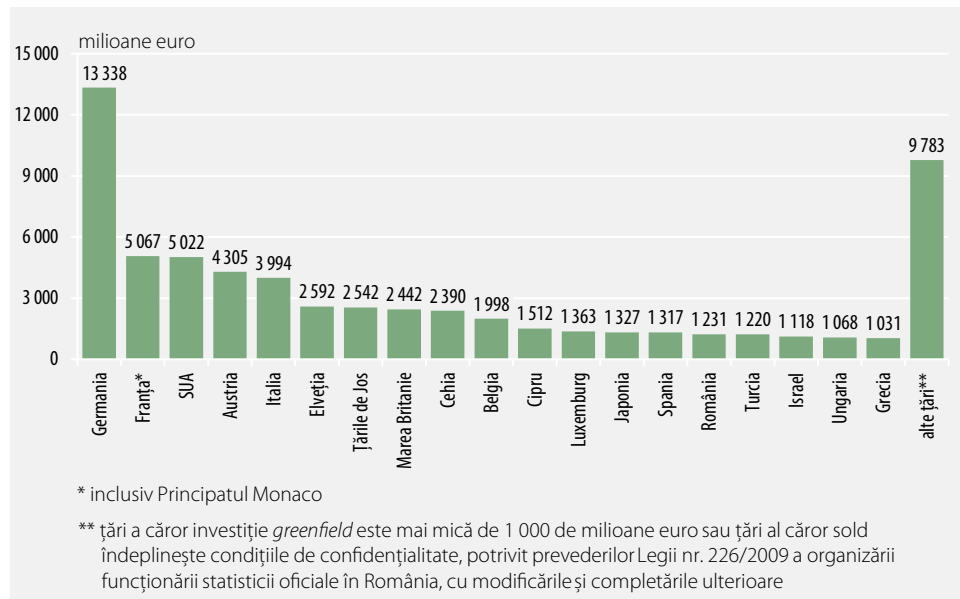

Similar ansamblului ISD, pe primele poziții în ierarhia privind țara de origine a investitorilor străini, determinată potrivit principiului țara investitorului imediat, care investesc în întreprinderi *greenfield* se regăsesc Țările de Jos (13 701 milioane euro), urmate de Germania (11 752 milioane euro) și Austria (5 212 milioane euro).

Grafic 14. Distribuția în funcție de țara investitorului imediat a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

Grafic 15. Distribuția în funcție de țara investitorului final a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

Analiza distribuției soldului ISD în întreprinderi *greenfield* în funcție de țara investitorului final relevă faptul că investițiile provenite din Germania sunt în proporție de 89,5 la sută

de tip *greenfield*, indiferent de țara intermediară prin care au fost realizate. Dintre țările care înregistrează solduri ISD superioare pragului valoric de 1 000 de milioane euro, Germania este urmată de Belgia, care a investit 90,4 la sută din soldul total în întreprinderi *greenfield*, și Grecia (83,0 la sută).

Caseta 2. Dimensiunea investițiilor marilor grupuri multinaționale la finalul anului 2021

De-a lungul timpului, grupurile multinaționale și-au consolidat poziția de actori-cheie în cadrul procesului de globalizare, predominant prin realizarea de investiții străine directe, construind astfel un sistem complex de filiale rezidente în diverse țări, deținute și administrate de compania-mamă. Dezvoltarea lanțurilor valorice globale a extins, dar totodată a și fragmentat sfera tradițională de influență a grupurilor multinaționale, facilitând în anumite instanțe tranziția de la controlul bazat pe capitaluri proprii la coordonarea de tip rețea (*non-equity modes of investment*) (Casella, 2019; UNCTAD, 2013).

În acest context, pe lângă factorii clasici care guvernează mișcările internaționale de capital (precum dobândirea accesului la noi piețe de capital, prezența resurselor, rentabilitatea valorificării unor avantaje specifice într-un context diferit etc.), grupurile multinaționale distribuie strategic producția globală între afiliații lor transfrontalieri și pentru a beneficia de costurile reduse cu forța de muncă, cadre legislative mai favorabile activităților pe care le întreprind, avantaje de natură fiscală sau forță de muncă mai calificată²⁹). Acest fenomen a condus la creșterea complexității structurilor de proprietate ale întreprinderilor multinaționale.

Deși activează în anumite domenii bine definite, grupurile multinaționale au o activitate deosebit de laborioasă. Necesitatea menținerii sub control sau chiar de diminuare a costurilor face ca marile grupuri multinaționale să-și structureze activitatea pe mai multe linii de business, fiecare coordonată, la nivel global, de filiale specializate. Din această cauză, grupurile multinaționale ajung să dețină, într-o anumită țară, direct sau prin intermediul unor filiale din țări intermediare, mai multe societăți rezidente, investițiile totale la nivel de grup fiind semnificative.

Analiza eșantionului supus cercetării statistice directe³⁰ pentru determinarea investițiilor străine evidențiază faptul că, la sfârșitul anului 2021, în România existau patru grupuri multinaționale care au investit, în 48 de societăți rezidente, peste 2 miliarde de euro fiecare. De asemenea, 12 mari grupuri au investit, prin intermediul a 93 de societăți, sume cuprinse între 1 miliard de euro și 2 miliarde de euro fiecare, iar alte 15 grupuri au investit sume între 0,5 și 1 miliard euro la nivel de grup, într-un număr total de 98 de societăți (în medie 6,5 societăți per grup multinațional).

²⁹ Ngoasong, M. Z., Wang, J., Amdam, R. P., Bjarnar, O. – „The Role of MNE subsidiaries in the practice of global business models in transforming economies”, *Management and Organization Review*, Vol. 17 No. 2, 2021, pp. 254-281; UNCTAD *World investment Report 2015: „Reforming international investment governance”*, United Nations, 2015, disponibil la adresa: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2015_en.pdf.

³⁰ A se vedea Secțiunea „Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe”.

Astfel, la 31 decembrie 2021, 31 de societăți multinaționale au investit în total 35 miliarde euro, reprezentând 34,9 la sută din soldul total al ISD în România.

Tabel A. Dimensiunea investițiilor în România ale marilor grupuri multinaționale

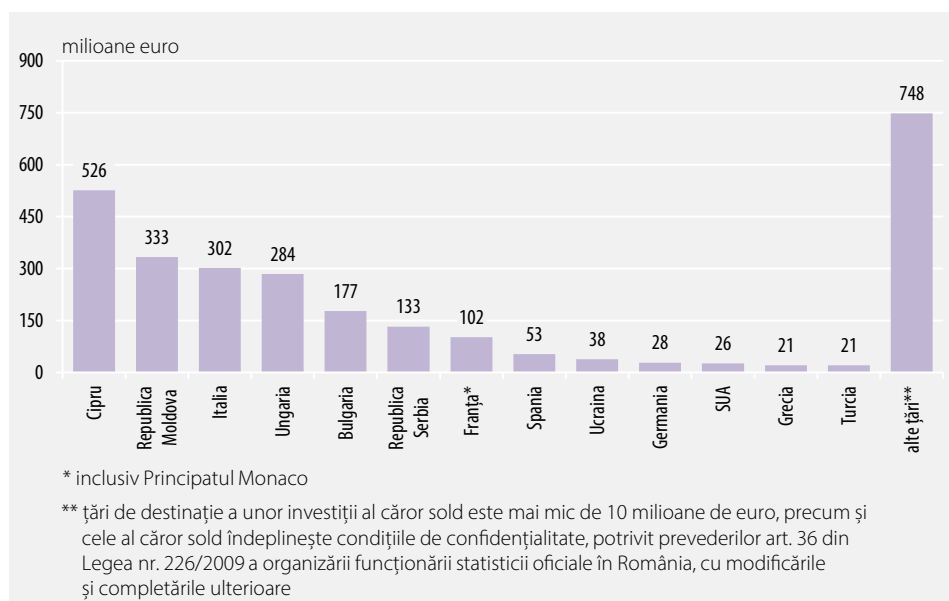
Valoare sold ISD/ grup multinațional	Număr grupuri multinaționale	Număr societăți rezidente în care au investit	Număr mediu de societăți rezidente/grup	Total sold cumulat la 31 decembrie 2021 (mld. euro)
Peste 2 miliarde de euro	4	48	12,0	10,0
Între 1 și 2 miliarde de euro	12	93	7,8	15,8
Între 0,5 și 1 miliard de euro	15	98	6,5	9,2

4. INVESTIȚIILE DIRECTE ÎN STRĂINĂTATE ALE ROMÂNIEI

În anul 2021, fluxul net al investițiilor directe în străinătate (IDS) a înregistrat valoarea de 119,3 milioane euro, din care aportul la capitalurile proprii a avut o contribuție de 118,9 milioane euro, iar profitul reinvestit, 50,6 milioane euro, în timp ce instrumentele de natura datoriei au înregistrat un flux negativ de 50,1 milioane euro.

Soldul investițiilor directe în străinătate la 31 decembrie 2021 a atins nivelul de 2 793 milioane euro, din care capitalurile proprii au înregistrat valoarea de 2 257 milioane euro (80,8 la sută din soldul total), iar instrumentele de natura datoriei 536 milioane euro (19,2 la sută). Comparativ cu anul 2020, soldul IDS a crescut cu 16,2 la sută, în special datorită creșterii capitalurilor proprii cu 22,5 la sută.

Grafic 16. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe în străinătate

În ceea ce privește țările³¹ în care rezidenții au investit, principala destinație a fost Cipru (526 milioane euro), urmată de Republica Moldova (333 milioane euro), Italia (302 milioane euro), Ungaria (284 milioane euro), Bulgaria (177 milioane euro), Republica Serbia (113 milioane euro) și Franța (102 milioane euro).

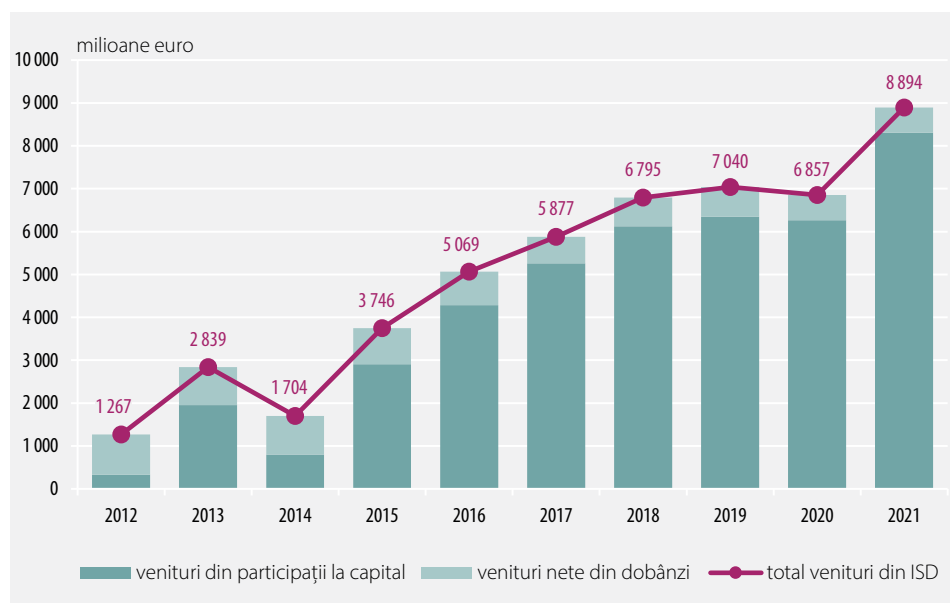
5. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în România în anul 2021 au însumat 8 894 milioane euro, din care:

- veniturile nete din participații la capitalurile proprii au înregistrat valoarea de 8 302 milioane euro³²;
- veniturile nete din dobânzi au atins un nivel de 592 milioane euro³³.

Majorarea cu 30 la sută a veniturilor nete obținute de investitori, comparativ cu anul 2020, se datorează exclusiv profiturilor nete după impozitare obținute de societățile ISD, care au crescut cu 22,2 la sută, de la 9 005 milioane euro la 11 008 milioane euro, în condițiile menținerii relativ constante a pierderilor societăților ISD (-2 705 milioane euro în anul 2021, comparativ cu -2 741 milioane euro în 2020) și a veniturilor din dobânzi (592 milioane euro față de 593 milioane euro).

Grafic 17. Evoluția veniturilor din ISD realizate de nerezidenți

³¹ Potrivit principiului țara investitorului imediat (*Immediate Country Basis*).

³² Calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD în anul 2021 ce revin investitorilor străini, în valoare de 11 008 milioane euro, și pierderile înregistrate de întreprinderi ISD atribuibile investitorilor străini, în valoare de 2 705 milioane euro.

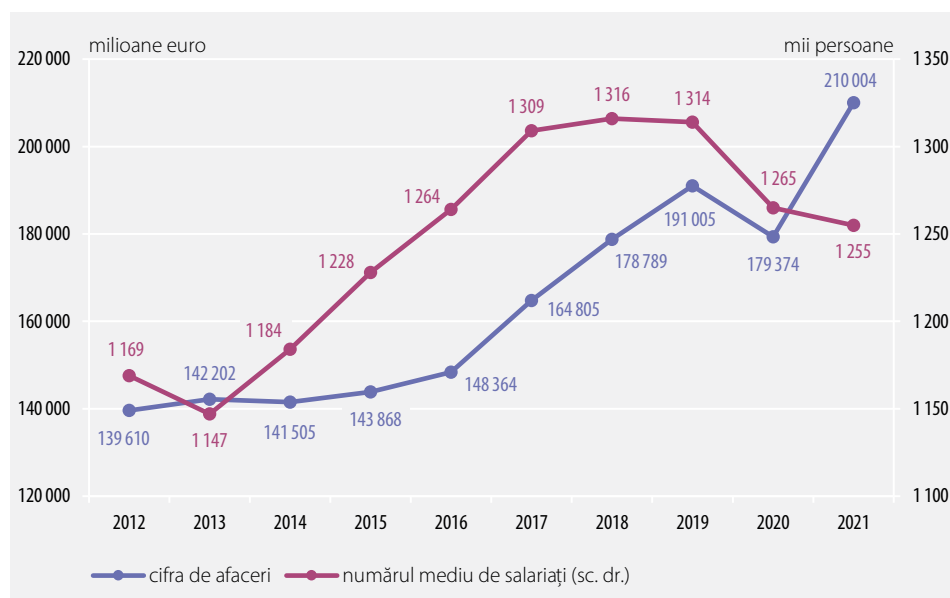
³³ Calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, în valoare de 667 milioane euro și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului din care fac parte, în valoare de 75 milioane euro.

6. CIFRA DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

Evoluția economică favorabilă din anul 2021 a fost susținută și prin creșterea cifrei de afaceri a întreprinderilor ISD, cu 17,1 la sută față de 2020, înregistrând valoarea de 210 004 milioane euro, respectiv cu 9,9 la sută față de anul 2019. În raport cu anul 2012, cifra de afaceri a întreprinderilor ISD a crescut cu 50,4 la sută (Tabelul 14 din Secțiunea statistică).

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, în anul 2021 întreprinderile ISD au înregistrat un număr de 1 255 mii de salariați, în scădere cu 0,8 la sută față de anul 2020 și cu 4,5 la sută față de 2019. În intervalul analizat, numărul mediu de salariați a crescut cu 7,4 la sută (Tabelul 15 din Secțiunea statistică).

Grafic 18. Evoluția cifrei de afaceri și a numărului mediu de salariați în întreprinderile ISD

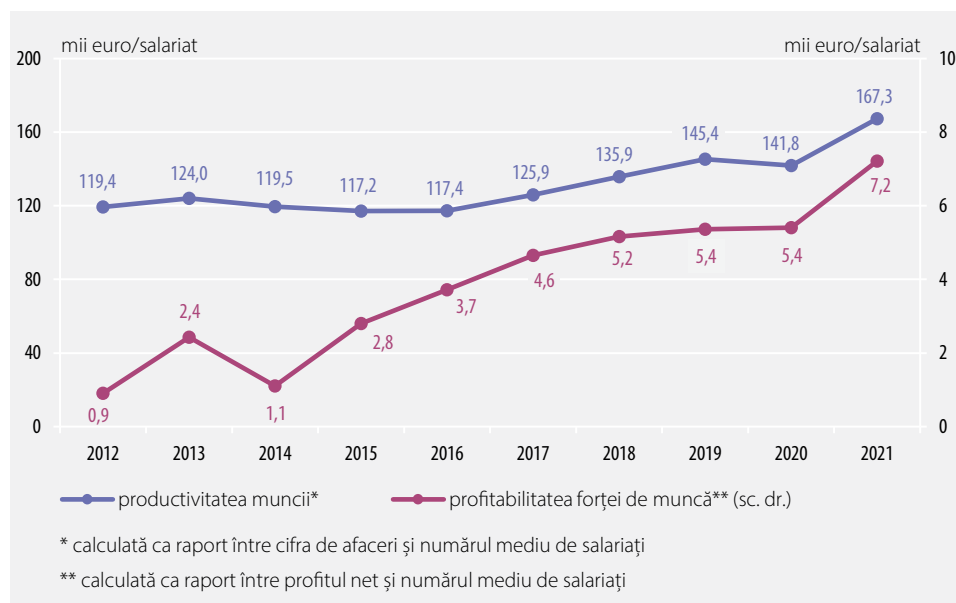

Creșterea cifrei de afaceri în anul 2021, concomitent cu scăderea numărului de salariați, a condus la evoluția pozitivă a productivității muncii în întreprinderile ISD până la valoarea de 167 340 euro, în creștere cu 18 la sută față de 2020.

Totodată, majorarea profitului societăților ISD, în condițiile scăderii numărului de salariați, a determinat și creșterea profitabilității forței de muncă. Astfel, de la valoarea de 5 402 euro pe salariat, înregistrată în anul 2020, profitabilitatea a atins valoarea de 7 217 euro, în creștere cu 33,6 la sută (Tabelul 16 din Secțiunea statistică).

Dinamica pozitivă a cifrei de afaceri și a profiturilor întreprinderilor ISD în ultimii ani a fost susținută de consolidarea investițiilor străine în întreprinderile rezidente, determinată de menținerea interesului investitorilor în dezvoltarea întreprinderilor în care au investit.

Grafic 19. Evoluția productivității muncii și a profitabilității forței de muncă în întreprinderile ISD

7. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTRERINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

7.1. Comerțul internațional cu bunuri

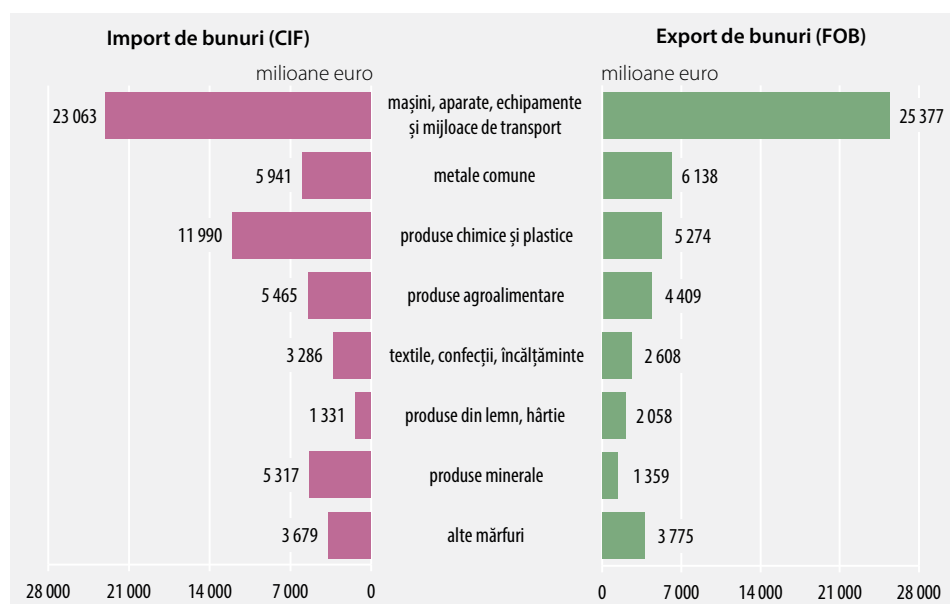
În anul 2021, comerțul internațional cu bunuri al întreprinderilor ISD a beneficiat de conjunctura internațională favorabilă determinată de relansarea economiilor după șocul pandemic din prima parte a anului 2020, înregistrând o creștere consistentă, atât în ceea ce privește exportul, cât și importul de bunuri. Astfel, exportul total de bunuri (FOB) al întreprinderilor ISD a înregistrat valoarea de 50 998 milioane euro, în creștere cu 17,3 la sută față de 2020, respectiv cu 3,9 la sută față de 2019, anul de vârf al schimburilor comerciale externe ale societăților ISD. Referitor la importul total de bunuri (CIF), acesta a înregistrat valoarea de 60 072 milioane euro, în creștere cu 17,9 la sută față de anul 2020 și cu 7,5 la sută față de 2019.

Contribuția întreprinderilor ISD la exporturile de bunuri ale României a fost de 72,7 la sută din totalul acestora, nivel comparabil cu cel înregistrat în anul 2020 (72,9 la sută). În ceea ce privește importurile de bunuri, contribuția întreprinderilor cu investiție străină directă a fost de 65,9 la sută, în scădere ușoară față de 2020 (66,5 la sută).

Analiza pe grupe de mărfuri a exporturilor și importurilor de bunuri realizate de întreprinderile ISD relevă faptul că acestea au înregistrat cele mai mari deficite în comerțul cu: (i) produse chimice și plastice în valoare de -6 716 milioane euro, din care gama produse ale industriei chimice, ce include medicamente, produse de îngrijire, agenți organici pentru spălat și curățat a înregistrat valoarea de -5 987 milioane euro, (ii) produse minerale (-3 958 milioane euro, în special din cauza importurilor

de petrol brut, dar și produse petroliere, gaze de sondă, minereuri) și (iii) produse agroalimentare (-1 056 milioane euro). Pe de altă parte, următoarele grupe de mărfuri au înregistrat excedent, respectiv mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (+2 314 milioane euro, datorită exportului de mijloace de transport), produse din lemn, hârtie (+727 milioane euro), metale comune (+197 milioane euro) și alte mărfuri (+96 milioane euro) (Tabelul 17 din Secțiunea statistică).

Grafic 20. Exportul și importul de bunuri ale societăților ISD în anul 2021 detaliat pe grupe de mărfuri

În ceea ce privește detalierea comerțului internațional cu bunuri în funcție de domeniul de activitate al întreprinderilor ISD (după activitatea principală a acestora, conform CAEN Rev. 2), se observă că societățile ISD din domeniul comerțului au înregistrat un deficit FOB-CIF de 17 004 milioane euro, mai mare cu 2 420 milioane euro față de anul 2020, compensat parțial de excedentul în valoare de 8 655 milioane euro consemnat de societățile ISD din industrie (mai mare cu 738 milioane euro față de anul 2020). Industria prelucrătoare este principalul domeniu de activitate cu excedent comercial (8 597 milioane euro), în special datorită subdomeniilor mijloace de transport (excedent de 3 961 milioane euro), metalurgie (excedent de 2 179 milioane euro), fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 585 milioane euro) și textile, confecții și pielărie (excedent de 751 milioane euro) (Tabelul 18 din Secțiunea statistică).

7.2. Comerțul internațional cu servicii

Ca și în cazul comerțului internațional cu bunuri, întreprinderile ISD au beneficiat de conjunctura internațională favorabilă din anul 2021, înregistrând o creștere consistentă, atât în ceea ce privește exporturile, cât și importurile de servicii.

Astfel, în anul 2021, întreprinderile ISD au exportat servicii în valoare de 16 517 milioane euro, în creștere cu 31,0 la sută față de 2020 (+3 907 milioane euro) și cu 22,3 la sută

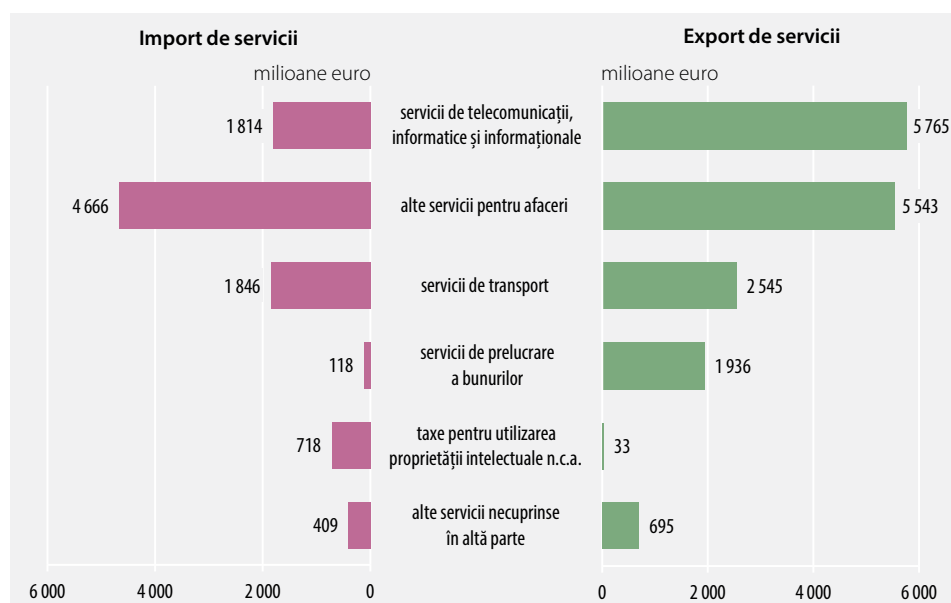
față de 2019 (+3 008 milioane euro). Importurile de servicii au urmat același trend pozitiv, însumând 9 571 milioane euro, în creștere cu 39,1 la sută față de anul 2020 (+2 689 milioane euro), respectiv cu 24,6 la sută față de 2019 (+1 887 milioane euro). Excedentul din comerțul internațional cu servicii al societăților ISD a înregistrat valoarea de 6 946 milioane euro, de la 5 728 milioane euro în anul 2020, respectiv 5 825 milioane euro în 2019.

Analiza pe grupe de servicii relevă faptul că întreprinderile ISD au înregistrat excedent în comerțul internațional la majoritatea acestora, excepție făcând taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale neincluse în altă parte (-685 milioane euro) și servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri (-111 milioane euro).

Cel mai mare volum al exporturilor de servicii a fost realizat de întreprinderile ISD din grupa servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (5 765 milioane euro), urmate de alte servicii pentru afaceri (5 543 milioane euro) și de servicii de transport (2 545 milioane euro).

În ceea ce privește importurile, acestea sunt dominate de întreprinderile din grupele alte servicii pentru afaceri (4 666 milioane euro), servicii de transport (1 846 milioane euro) și servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (1 814 milioane euro) (Tabelul 19 din Secțiunea statistică).

Grafic 21. Exportul și importul de servicii ale societăților ISD în anul 2021 detaliat pe grupe de servicii

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Prezentăm mai jos principalele noțiuni cu privire la ISD:

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BPM6, sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara țării de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.
- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 la sută și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.

- **Companiile surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.

Componentele investițiilor străine directe:

- **Capitalurile proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
- **Instrumente de natura datoriei** (datoriile nete față de investitorul străin direct): diferența dintre soldul datoriilor întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorul străin direct sau cu societăți din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta și soldul creanțelor întreprinderii investiție străină directă asupra investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme; sunt incluse toate instrumentele de natura datoriei, grupate în trei categorii: datorii/creanțe financiare (împrumuturi financiare standard, titluri de creanță, credite *revolving*, leasing financiar, linii de finanțare, *cash pooling* etc.), datorii/creanțe comerciale (credite de comerț internațional, avansuri comerciale primite/acordate etc.) și alte sume de plătit/primit (dividende repartizate și neplătite, sume în curs de repartizare, alte sume de plătit/primit), indiferent de termen.

Instrumentele de natura datoriei dintre intermediari financiari afiliați (instituții de credit, instituții financiare nebancale, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.

Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

- **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).
- **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.
- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

Investiția directă în străinătate: relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitorul rezident a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea nerezidentă în care a investit. Sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor rezident care deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris al unei întreprinderi nerezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta. De asemenea, sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate, capitalurile din companii nerezidente asupra cărora investitorul rezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă.

ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Datele cu privire la investițiile străine directe în anul 2021 au fost obținute, în principal, prin intermediul unei cercetări statistice directe³⁴ realizate de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de Manualul bilanța de plăți și poziția investițională internațională, editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6).

Baza de sondaj a cercetării statistice ISD a cuprins 36 881 de întreprinderi ISD. Numărul total de întreprinderi cercetate, selectate atât exhaustiv, cât și prin eșantionare, a fost de 7 951. Astfel, au fost cercetate exhaustiv 6 485 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 073 de unități), toate instituțiile de credit (27 de unități), instituțiile financiare nebankare din Registrul special (41 de unități) și societățile de asigurare cu capital străin (36 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au mai puțin de 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane lei sau au împrumuturi intragrup pe termen lung primite de la nerezidenți de minimum 15 milioane lei, precum și întreprinderile pentru care există informații că înregistrează fluxuri/solduri ISD semnificative, respectiv 1 308 unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 salariați și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 704 unități din totalul de 6 479 de unități din această categorie. Totodată, au fost cercetate și filiale rezidente ale întreprinderilor investiție străină directă (întreprinderi ISD de gradul II) în număr de 762 unități. Gradul de eroare (fluxuri și solduri) al

³⁴ Pentru detalii privind metodologia cercetării statistice pentru determinarea ISD, accesați link-ul: [http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-\(ISD\)-18375.aspx](http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-(ISD)-18375.aspx)

cercetării statistice pentru determinarea ISD în anul 2021 (gradul I, realizată prin sondaj) este de ± 3 la sută, iar principalii indicatori cercetați sunt garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

În cadrul cercetării statistice privind investițiile directe ale rezidenților în străinătate (IDS) au fost cercetate statistic 357 de entități. La acestea s-au adăugat 218 întreprinderi investiție străină directă care, în cadrul cercetării statistice ISD, au raportat și investiții directe în străinătate.

Rata de răspuns globală pentru cercetarea statistică ISD, inclusiv IDS, este de 95,90 la sută.

BIBLIOGRAFIE

- Ahmed, A., Jones, C., Temouri, Y. – „The relationship between MNE tax haven use and FDI into developing economies characterized by capital flight”, *Transnational Corporations Journal*, Vol. 27 No. 2, 2020, pp. 1-30
- Bankman, J., Kane, M., Sykes, A. – „Collecting the rent: The Global battle to capture MNE profits”, *Tax Law Review*, Vol. 72, 2018, pp. 197-247
- Bos, J. W. B., Stam, E. – „Gazelles and industry growth: a study of young high-growth firms in The Netherlands”, *Industrial and Corporate Change*, Vol. 23 No. 1, 2014, pp. 145-169
- Carucci, R. – „Midsize companies should not confuse growth with scaling”, *Harvard Business Review*, Vol. 94 No. 4, 2016, pp. 1-5
- Casella, B. – „Looking through conduit FDI in search of ultimate investors – a probabilistic approach”, *Transnational Corporations Journal*, Vol. 26 No. 1, 2019, pp. 109-146
- Ciobanu, A. M. – „Impactul investițiilor străine directe asupra creșterii economice: studiu asupra țărilor din Europa Centrală și de Est”, 2021 (teză de doctorat nepublicată)
- Du, J., Temouri, Y. – „High-growth firms and productivity: evidence from the United Kingdom”, *Small Business Economics*, Vol. 44 No. 1, 2015, pp. 123-143
- Fondul Monetar Internațional *Manualul Balanța de Plăți și Poziția Investițională Internațională*, ediția a VI-a, 2009, disponibil la adresa: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>
- Fric, U., Rončević, B., Uršič, E. D. – „Role of computer software tools in industrial symbiotic networks and the examination of sociocultural factors”, *Environmental Progress & Sustainable Energy*, Vol. 39 No. 2, 2020, e13364
- IMF Committee on Balance of Payments – „Ultimate investing economy/ultimate host economy and pass-through funds”
- Makarovič, M., Šušteršič, J., Rončević, B. – „Is Europe 2020 set to fail? The cultural political economy of the EU grand strategies”, *European Planning Studies*, Vol. 22 No. 3, 2014, pp. 610-626.
- Ngoasong, M. Z., Wang, J., Amdam, R. P., Bjarnar, O. – „The role of MNE subsidiaries in the practice of global business models in transforming economies”, *Management and Organization Review*, Vol. 17 No. 2, 2021, pp. 254-281

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, ediția a IV-a, 2008, disponibil la adresa: <https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/40193734.pdf>

OCDE – *Measuring International Investment by Multinational Enterprises. Implementation of the OECD's Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, 4th edition, 2015, disponibil la adresa: <https://www.oecd.org/corporate/FDI-BMD4-brochure.pdf>

OCDE – *Foreign Direct Investments Flows in the time of COVID-19*, 2020, disponibil la adresa: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/foreign-direct-investment-flows-in-the-time-of-covid-19-a2fa20c4/>

Pricope, C. F. – „Does firm size predict the residency status of the final investor? Evidence from Romanian FDI enterprises” (articol prezentat în cadrul *Conferinței Bienale a Comitetului Irving Fisher pentru Statisticile Băncilor Centrale*, ediția a XI-„Peisajul post-pandemic pentru statisticile băncilor centrale”)

Rončević, B. – „Cultural political economy of Europe 2020: Jean Monnet Chair CPE 2020 and its impact”, *Research in Social Change*, Vol. 11, No. 2, 2019, pp. 5-13

Rugman, A. M., Verbeke, A., Nguyen, Q. T. – „Fifty years of international business theory and beyond”, *Management International Review*, Vol. 51 No. 6, 2011, pp. 755-786

UNCTAD – *World Investment Report 2013*, „Global value chains: Investment and trade for development”, United Nations, disponibil la adresa: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2013_en.pdf

UNCTAD – *World Investment Report 2015*, „Reforming international investment governance”, United Nations, disponibil la adresa: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2015_en.pdf

UNCTAD – *World Investment Report 2020*, disponibil la adresa: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2020>

UNCTAD – *Global Investment Trend Monitor* No. 40, 2022, United Nations, disponibil la adresa: <https://unctad.org/webflyer/global-investment-trend-monitor-no-40>

ANEXĂ

Clasificarea industriilor prelucrătoare în funcție de intensitatea tehnologică și codurile CAEN Rev.2

- **Industrii cu nivel tehnologic ridicat:**
 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice
 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice
- **Industrii cu nivel tehnologic mediu spre înalt:**
 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice
 - Fabricarea echipamentelor electrice
 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.
 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor
 - Fabricarea altor mijloace de transport
- **Industrii cu nivel tehnologic mediu spre redus:**
 - Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea șteiului
 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice
 - Industria metalurgică
 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații
 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
- **Industrii cu nivel tehnologic redus:**
 - Industria alimentară
 - Fabricarea băuturilor
 - Fabricarea produselor din tutun
 - Fabricarea produselor textile
 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor
 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite
 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
 - Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor
 - Fabricarea de mobilă
 - Alte activități industriale n.c.a.

SECȚIUNE STATISTICĂ

Datele tabelare prezentate în această secțiune pot fi accesate în format editabil [aici](#).

Tabel 1. Evoluția fluxului net de ISD în perioada 2012-2021

milioane euro										
Componente	2012*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005	8 940
Aport la capitalurile proprii	2 676	2 765	4 222	3 085	3 202	2 235	2 973	2 238	983	2 165
Profit reinvestit	-1 846	-337	-1 376	510	1 138	1 733	2 573	2 783	3 016	4 582
Instrumente de natura datoriei**	1 659	285	-425	-134	176	829	-280	152	-994	2 194

* fluxul net de ISD pentru anul 2012 a fost recalculat potrivit metodologiei BPM6
 ** datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora

Tabel 2. Fluxul net de ISD în anul 2021 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro			
Activitatea economică	Flux net de ISD		
	Total	Participații la capitalurile proprii*	Instrumente de natura datoriei, net
	1=2+3	2	3
Industrie	2 572	1 583	989
Industria extractivă	-148	-70	-78
Industria prelucrătoare	2 531	1 443	1 088
– alimente, băuturi și tutun	217	150	68
– ciment, sticlă, ceramică	75	95	-20
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	32	116	-83
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	332	144	188
– mașini, utilaje și echipamente	230	89	142
– metalurgie	584	516	67
– mijloace de transport	450	4	445
– prelucrare țigări, produse chimice, cauciuc și mase plastice	520	178	343
– textile, confecții și pielărie	5	16	-11
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	86	134	-48
Energie electrică, gaze și apă	189	210	-20
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	141	416	-275
Agricultură, silvicultură și pescuit	57	83	-26
Comerț	1 732	1 603	129
Construcții și tranzacții imobiliare	710	426	285
Hoteluri și restaurante	15	-6	21
Intermedieri financiare și asigurări	3 065	2 235	830
Tehnologia informației și comunicații	628	332	296
Transporturi	20	14	6
Alte activități	1	62	-60
Total	8 940	6 747	2 194

* include aportul la capitalurile proprii și profitul reinvestit

Tabel 3. Fluxul net de ISD în produsul intern brut și valoarea fluxului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2012-2021

Indicatori	2012*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Flux ISD (mil. euro)	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173	3 005	8 940
PIB** (mil. euro)	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 684	223 167	218 918	240 208
Flux ISD/PIB (%)	1,9	1,9	1,6	2,2	2,7	2,6	2,6	2,3	1,4	3,7
Populație*** (mil. locuitori)	20,02	19,95	19,88	19,76	19,64	19,53	19,43	19,33	19,19	19,04
Flux ISD/populație (euro/locuitor)	124	136	122	175	230	246	271	268	157	470

* fluxul net de ISD pentru anul 2012 a fost recalculat potrivit metodologiei BPM6

** date provizorii pentru anul 2021

*** populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor

Sursa: INS, BNR

Tabel 4. Instrumentele de natura datoriei în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora, sold la 31 decembrie 2021

milioane euro	
Instrumente de natura datoriei	Valoare
Datorii nete	30 031
Datorii	40 891
Datorii financiare	31 312
Datorii comerciale	9 178
Alte sume de plătit	401
Creanțe	10 860
Creanțe financiare	4 247
Creanțe comerciale	6 508
Alte sume de primit	105

Tabel 5. Evoluția soldului ISD în perioada 2012-2021

milioane euro										
Componente	2012*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 288
Capitaluri proprii	39 393	40 700	43 243	45 098	48 964	52 746	57 479	61 352	63 952	70 257
Instrumente de natura datoriei**	18 458	19 939	18 756	19 565	21 778	23 105	23 645	26 952	26 821	30 031

* soldul ISD pentru anul 2012 a fost recalculat potrivit metodologiei BPM6

** datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și cu societățile din grupul acestora

Notă: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Tabel 6. Soldul ISD în produsul intern brut și valoarea soldului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2012-2021

Indicatori	2012*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sold ISD (mil. euro)	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 288
PIB** (mil. euro)	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 541	223 342	218 219	240 208
Sold ISD/PIB (%)	43,4	42,2	41,2	40,3	41,5	40,4	39,7	39,5	41,6	41,8
Populație*** (mil. locuitori)	20,02	19,95	19,88	19,76	19,64	19,53	19,43	19,33	19,19	19,04
Sold ISD/populație (euro/locuitor)	2 890	3 039	3 119	3 272	3 601	3 883	4 176	4 569	4 731	5 268

* soldul ISD pentru anul 2012 a fost recalculat potrivit metodologiei BPM6

** date provizorii pentru anul 2021

*** populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor

Notă: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Sursa: INS, BNR

Tabel 7. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD în perioada 2012-2021

Activitatea economică	milioane euro									
	2012*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	59 126	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 288
Industrie	27 455	29 010	30 013	28 521	31 124	32 666	33 311	35 648	35 693	39 011
Industria extractivă	3 225	3 548	3 387	1 985	1 842	1 965	2 273	3 921	3 373	4 018
Industria prelucrătoare	18 509	18 581	19 431	19 975	22 494	24 250	25 032	25 596	26 475	30 065
– alimente, băuturi și tutun	2 160	2 402	2 562	2 170	2 398	2 517	2 678	2 651	2 877	3 227
– ciment, sticlă, ceramică	1 684	1 658	1 628	1 461	1 433	1 419	1 497	1 512	1 454	1 500
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 090	1 154	1 550	1 704	1 436	1 340	1 398	1 453	1 513	1 523
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 051	1 270	1 481	1 493	1 724	1 857	1 942	2 023	2 321	2 490
– mașini, utilaje și echipamente	1 114	1 369	1 526	1 703	1 597	1 715	1 834	1 925	1 920	2 285
– metalurgie	2 899	2 435	2 823	2 672	2 898	3 153	3 163	3 167	3 191	3 243
– mijloace de transport	3 173	3 322	2 708	3 309	4 684	5 626	5 441	5 732	6 088	6 763
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	3 962	3 687	3 679	3 882	4 530	4 884	5 175	5 217	5 136	6 993
– textile, confecții și pielărie	834	793	919	999	1 037	1 068	1 018	1 016	989	978
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	542	491	555	582	757	671	886	900	987	1 064
Energie electrică, gaze și apă	5 721	6 881	7 195	6 561	6 788	6 451	6 006	6 131	5 845	4 928
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	2 843	2 999	3 180	4 133	3 984	4 088	3 991	4 386	4 183	4 040
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 402	1 335	1 623	1 709	1 864	2 272	2 406	2 637	2 621	2 215
Comerț	6 714	6 405	6 685	7 441	8 992	10 446	12 865	14 681	15 658	17 243
Construcții și tranzacții imobiliare	5 466	6 270	6 542	8 372	10 060	11 611	13 651	14 928	15 361	17 443
Hoteluri și restaurante	348	385	618	534	418	449	528	605	651	703
Intermedieri financiare și asigurări	10 914	8 564	7 822	8 446	8 856	9 398	9 308	10 152	10 746	13 580
Tehnologia informației și comunicații	2 854	4 390	4 019	3 854	3 704	3 150	3 321	3 441	3 918	4 161
Transporturi	876	971	1 080	1 209	1 224	1 247	1 281	1 274	1 496	1 455
Alte activități	254	310	418	444	516	524	462	552	448	438

* soldul ISD pentru anul 2012 a fost elaborat potrivit metodologiei BPM5

Notă: Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Tabel 8. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2021

Activitatea economică	Valoare (milioane euro)	Pondere în total sold ISD (%)
Total	43 144	43,0
Industrie	22 004	21,9
Industria extractivă	2 946	2,9
Industria prelucrătoare	16 081	16,0
– alimente, băuturi și tutun	2 157	2,2
– ciment, sticlă, ceramică	1 036	1,0
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	896	0,9
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 296	1,3
– mașini, utilaje și echipamente	1 236	1,2
– metalurgie	1 884	1,9
– mijloace de transport	3 755	3,7
– prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 852	2,8
– textile, confecții și pielărie	422	0,4
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	547	0,6
Energie electrică, gaze și apă	2 977	3,0
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	751	0,7
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 135	1,1
Comerț	6 688	6,7
Construcții și tranzacții imobiliare	7 147	7,1
Hoteluri și restaurante	443	0,4
Intermedieri financiare și asigurări	1 839	1,8
Tehnologia informației și comunicații	2 063	2,1
Transporturi	886	0,9
Alte activități	188	0,2

Tabel 9. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2021

Regiunea	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Total	100 288	100,0
BUCUREȘTI – ILFOV	62 694	62,5
CENTRU	8 774	8,7
VEST	7 494	7,5
SUD – MUNTENIA	6 501	6,5
NORD-VEST	5 724	5,7
SUD-EST	4 181	4,2
NORD-EST	2 969	3,0
SUD-VEST – OLTENIA	1 949	1,9

Notă: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Tabel 10. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice* în perioada 2013-2021

milioane euro									
Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	57 443	59 222	60 627	66 577	71 173	75 502	82 528	87 083	96 821
Alba	886	1 192	963	1 103	828	828	1 065	1 024	1 270
Argeș	1 450	582	791	1 037	1 117	1 233	1 425	1 521	1 606
Arad	760	854	959	1 079	1 216	1 011	914	1 103	1 495
Bacău	165	165	193	143	144	458	356	329	c
Bihor	526	584	613	656	667	700	876	1 023	1 014
Bistrița-Năsăud	110	120	149	188	136	116	138	123	173
Brăila	136	136	80	90	112	131	170	199	214
Botoșani	84	70	78	80	77	76	70	74	80
Brașov	1 827	1 880	2 128	2 159	2 204	2 597	2 581	2 668	2 621
București	32 105	32 464	33 023	36 191	38 699	41 273	45 961	48 713	54 326
Buzău	320	540	431	500	399	422	436	451	557
Cluj	1 118	1 431	1 677	1 713	1 934	1 939	2 059	2 101	2 326
Călărași	465	463	429	334	353	353	364	299	329
Caraș-Severin	110	207	214	331	287	162	196	216	242
Constanța	1 157	1 424	1 559	2 019	2 163	1 852	2 033	1 804	2 038
Covasna	90	89	129	132	140	131	224	283	396
Dâmbovița	257	277	350	352	396	334	393	442	426
Dolj	1 083	1 068	1 251	1 135	1 198	1 267	1 335	1 334	717
Gorj	12	14	13	8	4	3	3	5	7
Galați	546	606	513	651	603	844	838	708	744
Giurgiu	212	132	125	129	169	226	264	363	419
Hunedoara	313	379	370	379	411	393	411	456	499
Harghita	113	127	130	106	105	111	123	223	253
Ifov	3 035	3 153	3 332	3 672	4 165	4 451	5 188	5 876	6 592
Ialomița	197	173	212	306	293	301	315	333	357
Iași	647	516	448	462	469	460	454	515	543
Mehedinți	91	106	15	16	5	16	19	14	16
Maramureș	34	176	218	442	476	637	700	710	824
Mureș	1 499	1 599	1 511	1 757	1 620	1 674	1 766	1 884	1 991
Neamț	146	183	206	192	197	228	191	193	225
Olt	615	668	707	674	973	942	969	904	973
Prahova	2 008	2 062	2 060	2 171	2 251	2 481	2 607	2 579	3 029
Sibiu	622	882	803	907	1 310	1 476	1 560	1 820	1 887
Sălaj	403	478	458	471	457	406	421	451	422
Satu Mare	236	284	350	391	401	502	553	570	604
Suceava	457	439	498	459	453	447	445	420	435
Tulcea	283	282	198	138	322	168	249	295	c
Timiș	2 976	3 018	3 053	3 605	3 998	4 359	4 386	4 579	4 788
Teleorman	95	101	108	99	79	87	93	117	153

–continuare–

milioane euro									
Județul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vâlcea	88	133	151	175	182	194	191	183	188
Vrancea	81	87	86	91	117	121	120	120	114
Vaslui	85	78	45	34	43	92	66	58	36

* a se vedea explicațiile din Secțiunea 2.2.2. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

Note: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

c – valori confidențiale, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Tabel 11. Repartizarea în funcție de țara de origine a investitorului imediat a soldului ISD în perioada 2013-2021

milioane euro									
Țara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304	90 773	100 288
Țările de Jos	14 999	15 107	16 538	17 222	19 638	19 389	20 515	19 994	22 182
Germania	6 816	7 792	8 014	9 367	9 704	10 298	10 893	11 070	12 549
Austria	11 575	9 600	8 933	8 350	9 575	9 915	11 107	10 858	12 280
Italia	2 644	2 717	3 279	4 445	4 739	7 669	7 263	7 652	7 530
Franța*	4 538	3 594	3 772	4 811	4 731	4 919	5 486	5 642	6 495
Cipru	2 904	4 501	4 593	4 603	4 647	5 015	5 492	5 445	6 338
Luxemburg	1 516	2 218	2 824	3 035	3 543	3 439	3 779	3 906	5 225
Elveția	2 013	2 281	2 267	2 585	3 144	3 641	3 792	4 656	5 081
Marea Britanie	1 244	1 501	1 254	1 701	1 452	1 711	2 853	2 755	3 040
Belgia	1 550	1 386	1 501	1 952	1 584	2 276	2 518	2 202	2 504
Ungaria	767	881	950	975	959	1 223	1 612	2 221	2 326
Spania	1 178	1 575	1 467	1 740	1 559	1 634	1 425	1 756	1 823
Grecia	1 981	1 821	1 831	1 969	1 723	1 335	1 249	1 234	1 270
Statele Unite ale Americii	1 079	1 142	1 652	1 347	1 128	542	901	1 037	1 115
Polonia	248	312	458	516	692	786	925	933	1 006
Malta	59	80	116	136	107	144	176	224	990
Cehia	1 072	852	669	1 196	1 431	1 639	2 036	1 799	972
Turcia	368	581	333	455	519	577	523	1 029	874
Suedia	479	644	392	534	533	626	683	810	828
Irlanda	331	349	460	368	288	401	678	671	721
Danemarca	320	511	448	459	581	730	642	680	635
Japonia	210	239	250	285	315	424	423	548	601
Israel	172	100	75	158	224	313	332	338	491
Bulgaria	52	130	50	159	174	284	344	417	417
Norvegia	249	278	175	141	339	219	361	427	354
Emiratele Arabe Unite	38	49	59	31	23	260	175	145	344
Portugalia	244	152	266	265	268	263	242	257	319

–continuare–

milioane euro									
Țara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liban	187	176	158	216	271	55	226	275	286
China	125	90	223	56	75	37	91	227	248
Federația Rusă	67	39	45	145	68	63	154	137	192
Canada	189	97	68	70	158	130	138	218	136
Alte țări **	1 425	1 204	1 543	1 450	1 659	1 167	1 270	1 210	1 116

* inclusiv Principatul Monaco
 ** țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane de euro la 31.12.2021 și țări cu valori confidențiale, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Tabel 12. Repartizarea în funcție de țara de origine a investitorului final* a soldului ISD la 31 decembrie 2021

Țara	Valoarea (milioane euro)	Pondere în total sold ISD (%)
Total	100 288	100
Germania	14 911	14,9
Austria	10 724	10,7
Franța**	9 709	9,7
Italia	7 928	7,9
Statele Unite ale Americii	7 854	7,8
Țările de Jos	3 851	3,8
Elveția	3 615	3,6
Marea Britanie	3 508	3,5
România***	3 308	3,3
Cehia	3 173	3,2
Luxemburg	2 327	2,3
Cipru	2 237	2,2
Belgia	2 210	2,2
Ungaria	1 948	1,9
Turcia	1 767	1,8
Spania	1 722	1,7
Japonia	1 711	1,7
Israel	1 492	1,5
China	1 421	1,4
Grecia	1 242	1,2
Federația Rusă	1 158	1,2
Alte țări****	12 472	12,4

* potrivit principiului *Ultimate Investing Country*, abordarea bazată pe control
 ** inclusiv Principatul Monaco
 *** cuprinde investițiile străine directe în societățile ISD care au țara de origine a investitorului final România, precum și investițiile străine în societățile ISD în care investitorii străini au participații de sub 50 la sută din capitalul social/ drepturile de vot, controlul asupra societății revenind astfel rezidenților (abordarea bazată pe control)
 **** țări de origine a investitorilor finali al căror sold este mai mic de 1 000 de milioane euro și țări al căror sold intră sub incidența condițiilor de confidențialitate, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

Tabel 13. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe ale rezidenților în străinătate la 31 decembrie 2021

milioane euro	
Țara	Valoarea
Total	2 793
Cipru	526
Republica Moldova	333
Italia	302
Ungaria	284
Bulgaria	177
Republica Serbia	133
Franța*	102
Spania	53
Ucraina	38
Germania	28
Statele Unite ale Americii	26
Grecia	21
Turcia	21
Alte țări **	749
* inclusiv Principatul Monaco	
** țări de destinație a unor investiții al căror sold este mai mic de 10 milioane euro, precum și cele al căror sold intră sub incidența condițiilor de confidențialitate, potrivit prevederilor art. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare	
Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului <i>Immediate Country Basis</i> .	

Tabel 14. Evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor ISD

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805
2018	165 607	13 182	178 789
2019	174 858	16 147	191 005
2020	166 232	13 142	179 374
2021	193 739	16 265	210 004

Tabel 15. Evoluția forței de muncă angajate în întreprinderile ISD

Anul	mii persoane		
	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264
2017	1 244	65	1 309
2018	1 252	64	1 316
2019	1 240	74	1 314
2020	1 198	67	1 265
2021	1 189	66	1 255

Tabel 16. Evoluția productivității muncii și a profitabilității forței de muncă în întreprinderile ISD

Anul	euro/salariat	
	Productivitatea muncii*	Profitabilitatea forței de muncă**
2012	119 427	904
2013	123 977	2 433
2014	119 514	1 106
2015	117 156	2 803
2016	117 377	3 716
2017	125 901	4 649
2018	135 858	5 164
2019	145 361	5 363
2020	141 798	5 402
2021	167 340	7 217

* calculată ca raport între cifra de afaceri a întreprinderilor ISD și numărul mediu de salariați al acestora

** calculată ca raport între profitul net al întreprinderilor ISD și numărul mediu de salariați al acestora

Tabel 17. Exportul și importul de bunuri ale întreprinderilor ISD pe grupe de mărfuri în anul 2021*

Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF (+) excedent/ (-) deficit (milioane euro)
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	
Bunuri – Total	50 998	72,7	60 072	65,9	-9 074
1. Produse agroalimentare	4 409	6,3	5 465	6,0	-1 056
I. Animale vii și produse ale regnului animal	318	0,5	1 056	1,2	-738
II. Produse ale regnului vegetal	2 943	4,2	1 543	1,7	1 400
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	199	0,3	130	0,1	69
IV. Produse alimentare, băuturi, tutun	949	1,4	2 736	3,0	-1 787

–continuare–

Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF (+) excedent/ (-) deficit (milioane euro)
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	
2. Produse minerale (V)	1 359	1,9	5 317	5,8	-3 958
3. Produse chimice și plastice	5 274	7,5	11 990	13,2	-6 716
VI. Produse ale industriei chimice	1 441	2,1	7 428	8,1	-5 987
VII. Materiale plastice, cauciuc	3 833	5,5	4 562	5,0	-729
4. Produse din lemn, hârtie	2 058	2,9	1 331	1,5	727
IX. Produse din lemn	1 657	2,4	606	0,7	1 051
X. Pastă de lemn, hârtie	401	0,6	725	0,8	-324
5. Textile, confecții, încălțăminte	2 608	3,7	3 286	3,6	-678
XI. Materiale textile și articole din acestea	2 019	2,9	2 729	3,0	-710
XII. Încălțăminte	589	0,8	557	0,6	32
6. Metale comune (XV)	6 138	8,8	5 941	6,5	197
7. Mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport	25 377	36,2	23 063	25,3	2 314
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice	14 976	21,4	17 018	18,7	-2 042
XVII. Mijloace de transport	10 401	14,8	6 045	6,6	4 356
8. Alte mărfuri	3 775	5,4	3 679	4,0	96
VIII. Piei, blănuri și produse din acestea	175	0,2	501	0,5	-326
XIII. Materiale de construcții	360	0,5	617	0,7	-257
Mărfuri și produse diverse (XVIII, XX, XXII)	3 240	4,6	2 561	2,8	679

* conform clasificării din Nomenclatorul Combinat; sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării

** nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 18. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2021, după activitatea economică a acestora*

Activitatea economică	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie**	în total sector de activitate		în total economie**	în total sector de activitate
Total	50 998	72,7	72,7	60 072	65,9	65,9
Industrie	45 429	64,8	79,9	36 774	40,3	79,4
Industria extractivă	763	1,1	90,0	942	1,0	93,4
Industria prelucrătoare	44 037	62,8	80,4	35 440	38,9	80,8
– alimente, băuturi și tutun	1 107	1,6	56,6	1 723	1,9	63,3
– ciment, sticlă, ceramică	334	0,5	71,3	470	0,5	73,2
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	2 458	3,5	70,3	873	1,0	69,3
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	6 094	8,7	77,6	5 288	5,8	78,5
– mașini, utilaje și echipamente	4 076	5,8	93,7	3 259	3,6	90,4
– metalurgie	5 170	7,4	89,1	2 991	3,3	79,5
– mijloace de transport	16 327	23,3	82,0	12 365	13,6	88,9
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	5 288	7,5	85,8	6 139	6,7	82,4

–continuare–

– textile, confecții și pielărie	2 496	3,6	67,7	1 745	1,9	67,6
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	687	1,0	62,2	587	0,6	48,8
Energie electrică, gaze și apă	629	0,9	52,7	392	0,4	27,0
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	159	0,2	35,1	589	0,7	45,2
Agricultură, silvicultură și pescuit	448	0,6	41,5	295	0,3	30,9
Comerț	4 703	6,7	43,1	21 707	23,8	54,3
Construcții și tranzacții imobiliare	37	0,1	18,7	173	0,2	22,0
Hoteluri și restaurante	0	0,0	2,9	13	0,0	14,9
Intermedieri financiare și asigurări	1	0,0	14,9	69	0,1	34,6
Tehnologia informației și comunicații	139	0,2	85,4	334	0,4	67,6
Transporturi	82	0,1	19,8	103	0,1	15,7
Alte activități	2	0,0	2,5	16	0,0	4,5

* sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării

** nu include exporturile și importurile de bunuri aferente activităților diviziunilor CAEN Rev. 2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale.

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev. 2.

Sursa: INS, calcule BNR

Tablel 19. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD în anul 2021*

Grupe de servicii	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii
Total servicii	16 517	66,1	9 571	71,4
Servicii de prelucrare a bunurilor	1 936	77,9	118	77,7
Transport, din care:	2 545	33,5	1 846	54,8
Transport rutier de mărfuri	1 797	29,8	785	64,6
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	5 765	82,5	1 814	59,2
Servicii de telecomunicații	782	89,8	558	92,3
Servicii informatice	4 265	83,5	1 057	51,0
Servicii informaționale	718	71,0	199	51,6
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale n.a.p.	33	42,8	718	81,6
Alte servicii pentru afaceri	5 543	86,1	4 666	87,8
Servicii de cercetare dezvoltare	735	95,9	370	90,3
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	2 039	83,5	1 416	83,1
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	2 769	85,7	2 880	89,9
Alte servicii	695	49,7	409	65,3

* datele privind exporturile și importurile de servicii sunt elaborate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6

Notă: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

Valorile privind serviciile internaționale ale întreprinderilor ISD, precum și ponderile în totalul exportului și importului de servicii internaționale, nu cuprind valoarea serviciilor de turism/călătorii, a serviciilor de asigurări și ale fondurilor de pensii și a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect, pentru care datele primare nu sunt colectate de la agenții economici, ci sunt obținute din surse administrative sau sunt calculate pe baza unor modele matematice.

